

DĚTI ČASU

ADRIAN TCHAIKOVSKY

.....
TRITON

Děti času

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.tridistri.cz
www.e-reading.cz
www.palmknihy.cz

Adrian Tchaikovsky

Děti času – e-kniha

Copyright © TRITON, 2018

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

TRIFID

Adrian Tchaikovsky
Děti času

Tato kniha ani žádná její část nesmí být kopírována, rozmnožována ani jinak šířena bez písemného souhlasu vydavatele.

Children of Time

Copyright © Adrian Czaikowski 2015

First published 2015 by Tor, an imprint of Pan Macmillan,
a division of Macmillan Publishers International Limited.

Translation © Zdeněk Uherčík, 2017

Cover artwork © Luca Oleastri, 2018

© Stanislav Juhaňák – Triton, 2018

ISBN 978-80-755-3482-8 (tištěná kniha)

ISBN 978-80-755-3543-6 (ePDF)

ISBN 978-80-755-3544-3 (ePUB)

ISBN 978-80-755-3545-0 (Mobi)

Stanislav Juhaňák – Triton, Vykáňská 5, 100 00 Praha 10
www.tridistri.cz

DĚTI ADRIAN TCHAIKOVSKY
ČASU

DĚTI ČASU

ADRIAN TCHAIKOVSKY

.....

Stanislav Juhaňák – TRITON

Pro Portii

Poděkování

Obrovské díky patří mým vědeckým poradcům včetně Stewarta Hotstona, Justiny Robsonové, Michaela Czajkowského, Maxe Barclaye a entomologickému oddělení přírodovědeckého muzea.

Zároveň jako vždy děkuji své ženě Annie, svému agentovi Simonovi Kavanaghovi, Peterovi Laverymu, Belle Paganové a všem ostatním v Toru. Jsem velice vděčný za veškerou podporu něčeho, co bylo čistě a hluboce osobní záležitostí.

1

GENESIS

1.1 Jenom sud opic

Stanice Brin 2 neměla žádná okna – kvůli rotaci bylo „venku“ vždycky nesmyslně „dolů“. Nástěnné obrazovky poskytovaly příjemný obraz, složený pohled na svět pod nimi, který ignoroval vytrvalé otáčení stanice a ukazoval planetu jako nehybnou kouli zavěšenou ve vesmíru: zelené a modré mramorování napodobující domov vzdálený dvacet světelných let. V její době byla Země zelená, i když teď už její barvy jistě vybledly. Možná nebyla nikdy tak zelená jako tento dokonale stvořený svět, kde se dokonce i oceány smaragdově třpytily fytoplanktonem udržujícím rovnováhu kyslíku v atmosféře. Vytvoření takového živoucího monumentu, který přetrvá celé geologické věky, byl nesmírně složitý a delikátní úkol.

Kromě standardního astronomického označení neměl tento svět žádné oficiální jméno, ale mezi členy posádky, těmi nadanými nižší představitostí, se silně prosazoval název Simiana. Ale doktorka Avrana Kernová nedokázala na své dílo myslet jinak než jako na planetu Kernové. Byl to její projekt, její sen, její planeta. První z mnoha, jak předpokládala.

Toto je budoucnost. Toto je další obrovský krok lidstva. Tady se stáváme bohy.

„Toto je budoucnost,“ řekla nahlas. Její hlas zazní ve sluchových centrech všech devatenácti členů posádky, přestože patnáct z nich je s ní přímo zde, v řídicím centru. Samozřejmě to nebylo skutečné centrum ve smyslu středu, tím byla osa bez gravitace, kolem níž se otáčeli. V ní byly uloženy pohony, přístroje a náklad.

„Toto je další obrovský krok lidstva.“ Řeč jí zabrala víc času než jakékoli technické detaily za poslední dva dny. Málem pokračovala větou o tom, že se stávají bohy, ale ta platila pouze pro ni. *Kvůli těm šaškům z Non Ultra Natura tam doma by byla příliš kontroverzní.* Kolem projektů jako ten její bylo beztak dost hřebu a potíží. Rozdíl mezi současnými frakcemi na Zemi šly mnohem dál: byly sociální, ekonomické, nebo prostě šlo jen o *my a oni*, ale Kernové se podařilo prosadit vypuštění Brinu – před mnoha a mnoha lety – i přes narůstající opozici. Nyní se

celá idea stala obětním beránkem rozdělení lidské rasy. *Jsou to všechno jen hašteřiví primáti. To hlavní je pokrok. Naplnění potenciálu lidstva a všeho ostatního života. Vždy patřila mezi nejuživější oponenty silícího konzervativního protiproudu, jehož nejzářnějším příkladem byli teroristé z Non Ultra Natura. Kdyby mělo být po jejich, skončíme všichni v jeskyních. Na stromech. Jediným smyslem civilizace je překročit omezení přírody, vy otravní primitivové.*

„Samozřejmě, stáli jsme na ramenou jiných.“ Věta vyjadřující vědeckou pokoru správně zněla „na ramenou obrů“, ale ona by se nedostala tam, kde je, kdyby poklekala před minulými generacemi. *Na ramenou trpaslíků, spousty a spousty trpaslíků*, pomyslela si a téměř se neubránila překvapenému zahihňání, *a na ramenou opic.*

Dotekem myšlenky zobrazila na nástěnných obrazovkách a průhledových displejích jejich vnitřního zraku schéma Brinu 2.

Chtěla nasměrovat jejich pozornost a navést je spolu s ní k patřičnému pochopení jejího – pardon *jejich* – triumfu. Viděli jehlu středového jádra obklopenou okružím života a vědy, které tvořilo jejich kruhový svět. Na jednom konci jádra se nacházela nevzhledná hrouda hlídkového modulu, který se zanedlouho odpoutá, aby se stal nejobpuštěnějším a nejvzdálenějším výzkumným místem ve vesmíru. Druhý konec jehly nesl Sud a Láhev. V tom prvním byly opice, v druhém budoucnost.

„Zvlášť bych chtěla poděkovat týmům techniků vedeným doktorem Fallarnem a Medim za neúnavnou práci při přetváření,“ – chybělo málo a byla by řekla planety „Kernové“ – „naši planety, aby se stala bezpečným a pohostinným místem pro náš velký projekt.“ Fallarn a Medi byli pochopitelně na cestě zpět na Zemi. Po skončení patnáctileté práce nastoupili třicet let trvající cestu domů. Všechno bylo zinscenované tak, aby Kernová a její sen měly volnou cestu. *My jsme – já jsem – jediný důvod téhle dřiny.*

Dvacet světelných let domů. Zatímco na Zemi uběhne třicet let, pro Fallarna a Mediho v jejich chladných rakvích to bude pouhých dvacet. Ze svého pohledu se pohybují téměř rychlostí světla. Dokážeme zázraky!

Z jejího pohledu nebyly motory umožňující téměř světelnou rychlost nic víc než berlička k přemisťování ve vesmíru, který si pro sebe uchvátí zemská biosféra. *Protože lidstvo může být zranitelné v tolika ohledech, které si ani nedokážeme představit, rozhazujeme naši síť doširoka, a pak ještě šířeji...*

Lidské dějiny jsou balancováním na ostrí nože. Tisíceletí nevědomosti, předsudků, pověr a zoufalých zápasů je konečně dovedla až sem. Lidstvo počne nový inteligentní život k obrazu svému. Lidstvo už ne-

bude samo. Dokonce i v té nad pomyslení vzdálené budoucnosti, kdy samotná Země lehne popelem, bude zde dědictví rozptýlené mezi hvězdami. Nekonečné a bující varianty ze Země zrozeného života, natolik rozmanité, aby přečkaly všechny zvraty až do skonu samotného vesmíru a možná ještě dál. *I když zemřeme, budeme žít ve svých dětech.*

Jen ať si Non Ultra Natura káže svoji ponurou víru o všech těch věcích v jednom hnízdě a čistotě a nadřazenosti lidstva, pomyslela si. My je překonáme ve vývoji. Necháme je za zády. Toto bude první z tisíců světů, jimž dáme život.

Neboť jsme bohové, jsme osamělí, proto budeme tvořit...

Situace doma se neustále zhoršovala. Aspoň dvacet let staré obrázky tomu nasvědčovaly. Avrana bez zájmu sledovala nepokoje, zuřivé debaty, demonstrace a násilnosti. *Jak jsme se mohli dostat tak daleko s tolika bláznů v genetické polévce?* To bylo vše, co jí přitom táhlo hlavou. Lobby *Non Ultra Natura* byla pouze nejextrémnější z celé koalice politických frakcí – konzervativních, filozofických, dokonce i nekompromisně náboženských –, které tvrdily, že pokud jde o pokrok, co je moc, to je moc, a které zuby nehty bojovaly proti dalšímu vylepšování lidského genomu, proti odstraňování omezení umělé inteligence a proti programům, jako byl ten Avranin.

A přesto prohrávají.

Terraformace bude jim navzdory probíhat všude. Svět Kernové byl jen jednou z mnoha planet, které přilákaly pozornost lidí, jako byli Falarin a Medi, a byly přetvářeny z nehostinného shluku hornin – podobného Zemi jen velikostí a vzdáleností od slunce – ve vyvážený ekosystém, kde by se Kernová mohla procházet bez skafandru a cítila by se téměř jako na Zemi. Po vyložení opic a vypuštění hlídkového modulu, který je bude sledovat, tady budou další drahokamy, na něž zaměří pozornost. *Osejeme vesmír všemi divy Země.*

Během své řeči, již sotva věnovala pozornost, bloudila seznamem jmen jak odsud, tak z domova. Jediným člověkem, kterému chtěla opravdu poděkovat, byla ona sama. Za tohle bojovala a její uměle prodloužený život jí umožnil protáhnout debatu přes několik délek běžného lidského života. Bila se v sídlech finančníků a v laboratořích, na akademických sympoziích a v masových sdělovacích prostředcích, jen aby se tohle stalo skutečností.

To já, já jsem to dokázala. Vašima rukama jsem stavěla, vašima očima měřila, ale myšlenka je pouze moje.

Její ústa pokračovala v nastaveném kurzu a slova ji zřejmě nudila ještě víc než posluchače. Ti, kterým je její řeč určená, ji uslyší až za dvacet

let. Doma to bude znamenat konečné stvrzení, že toto je cesta, kterou se mají věci ubírat. Myšlenkou se dotkla bodu v centru Brinu 2. *Zkontroluj systémy Sudu*, vyslala signál prostřednictvím svého spojení s řídicím počítačem stanice. Poslední dobou se z toho stal nervózní zvyk.

V *toleranci*, odpověděl. Kdyby chtěla znát víc než jen strohý souhrn, uviděla by vyčerpávající údaje přistávacího modulu, míru připravenosti, dokonce i vitální funkce každého z deseti tisíc primátů, vybrané hrstky, která zdědí, když už ne Zemi, tak alespoň tuto planetu, ať už bude pojmenována jakkoli.

Jakkoli ji nazvou, až je vylepšený nanovirus dostane tak daleko na cestě vývoje. Bioinženýři odhadovali, že potrvá pouhých třicet nebo čtyřicet opičích generací, než se dostanou do stadia, kdy budou schopni kontaktovat hlídkový modul a jeho jediného obyvatele.

Vedle Sudu se nacházela Láhev, zařízení obsahující virus, který opicím urychlí cestu. Během jednoho nebo dvou staletí ujdou fyzicky i mentálně vzdálenost, která lidstvu trvala miliony dlouhých, krušných let.

Další skupina lidí, kterým je třeba poděkovat, protože ona sama nebyla žádný bioinženýr. Ale viděla specifikace a simulace, a expertní systémy prověřily a sumarizovaly teorii v termínech, jimž i ona jako pouhý geniální polyhistor dokázala porozumět. Virus byl neoddiskutovatelně úžasným výtvozem. Nakažení jedinci měli produkovat potomstvo zmutované v mnoha užitečných směrech: větší a složitější mozek, úměrně tomu větší tělo, pružné přizpůsobování se životním podmínkám, rychlejší učení... Virus měl dokonce rozeznat nákazu u jiných jedinců téhož druhu, a tím podnítit selektivní křížení, aby se nejlepším z nejlepších rodili ještě lepší. Byla to celá budoucnost v mikroskopické skořápce. Ve své úzké specializaci byl virus téměř stejně inteligentní jako stvoření, která měl vylepšit. Měl působit na hostitelův genom na nejnižší úrovni, dělit se v jeho buňkách jako nová organela, předávat se na hostitelovy potomky, dokud celý druh nepodlehne blahodárné nákaze. Bez ohledu na změny, jimiž opice projdou, virus se přizpůsobí jakémukoli genomu, s nímž bude spojen, provede analýzu, upraví a bude improvizovat se vším, co podědí, dokud nevznikne něco, co dokáže pohlédnout svým stvořitelům do očí a porozumět.

Přesvědčila o tom lidi doma, když popisovala, jak kolonisté, kteří po čase dospějí k planetě, sestoupí z nebes jako bohové, aby se setkali se svým lidem. Namísto drsného a nepřívětivého světa bude své stvořitele vítat rasa inteligentních pomocníků a sluhů. Tohle tvrdila v zasedacích síních a před výbory na Zemi, ale to nikdy nebylo smyslem jejího úsilí. Tím podstatným byly opice a to, co z nich vzejde.

To byla jedna z věcí, které přiváděly *Non Ultra Natura* k největší zuřivosti. Křičeli o vytváření superbytostí z obyčejných zvířat. Pravdou ale bylo, že stejně jako u rozmazlených dětí jim nejvíc vadilo, že by se měli dělit. Jedině lidstvo v dětském stadiu vývoje si může nárokovat výhradní pozornost všehomíra. Stejně jako mnoho projektů spuštěných jako politická záležitost byl i vývoj viru poznamenán protesty, sabotážemi, terorem a vraždami.

A přesto jsme nakonec zvítězili nad naší základní přirozeností, pomyslela si s uspokojením Kernová. Na urážkách, kterými ji *Non Ultra Natura* častovala, bylo samozřejmě zrnko pravdy, protože jí *opravdu* nešlo o kolonisty nebo neoimperialistické sny jejích kolegů. Chtěla stvořit nový život k obrazu svému a lidstva. Chtěla vědět, co vznikne. Jaká společnost, jaká inteligence, když její opice budou odkázány samy na sebe... *Tohle mělo pro Avranu Kernovou cenu*, to byla její odměna za to, že použila svého génia pro dobro lidské rasy: tento experiment, tenhle planetární hokus pokus. Výsledkem jejího úsilí bylo spuštění terraformace řady světů, ale pro ni bylo odměnou, že ten prvorozený bude *její* a stane se domovem jejího zbrusu nového lidu.

Po chvíli napjatého ticha si uvědomila, že se dostala na konec proslovu a všichni si myslí, že jen bezděčně oddaluje okamžik, který nepotřebuje žádnou slávu.

„Jste na místě, pane Seringu?“ zeptala se na otevřeném kanálu, aby ji všichni slyšeli. Sering byl dobrovolník, kterého zde zanechají. Jak roky poplynou, bude v hibernaci obíhat jejich planetární laboratoř, dokud nastane čas, aby se stal mentorem nové rasy inteligentních primátů. Téměř mu záviděla, protože uvidí, uslyší a prožije to, co žádný jiný člověk. Stane se novým Hanumanem, opičím bohem.

Téměř mu záviděla, ale Kernová přece jen dávala přednost odchodu, aby se mohla věnovat dalším projektům. Jen ať se božstvy jednotlivých světů stanou jiní. Ona bude v čele pantheonu kráčet od hvězdy ke hvězdě.

„Ne, nejsem na místě,“ oznámil. A také on zřejmě cítil, že si zaslouží větší obecenstvo, protože vysílal na obecném kanálu.

V duchu se rozmrzele ušklíbla. *Nemůžu dělat všechno sama. Proč ostatní tak často nesplňují mé požadavky, když na ně spoléhám?* „Mohl byste mi to vysvětlit?“ zeptala se ho uzavřeným kanálem.

„Doufal jsem, že budu moci říct pár slov, doktorko.“

Věděla, že pro něho to bude poslední kontakt s jeho druhem, proto jí to přišlo celkem vhodné. Pokud to dobře podá, mohlo by to jen prospět její legendě. Přesto ale hlídala hlavní komunikační kanál a pouštěla jeho

slova s několikavteřinovou prodlevou, kdyby náhodou začal být sentimentální, nebo říkal něco nevhodného.

„Toto je zlomový bod lidských dějin.“ Seringův hlas – jako vždycky trochu truchlivý – jí procházel a skrze ni pokračoval ke všem ostatním. Na průhledových displejích vnitřního zraku viděli jeho obraz s límcem jasně oranžového skafandru zapnutým až k bradě. „Jak si asi dovedete představit, dlouho a usilovně jsem přemýšlel, než jsem se vydal touto cestou. Ale některé věci jsou příliš důležité. Někdy prostě musíte udělat, co je třeba, ať to stojí, co to stojí.“

Kernová potěšeně přikývla. *Buď hodná opička a rychle to skonči, Seringu. Někteří z nás musejí pracovat na svém odkazu.*

„Dostali jsme se tak daleko, a přesto opakujeme naše nejstarší chyby,“ pokračoval Sering urputně. „Vesmír nám leží u nohou, ale namísto toho, abychom se starali o svoji budoucnost, záměrně přehlízíme vlastní malost.“

Na okamžik ho přestala vnímat, a když si uvědomila, co řekl, pronikla už jeho slova mezi posádku. Zaregistrovala náhlý šum překvapených zpráv, které si mezi sebou vyměňovali, dokonce i šeptem pronášená slova těch, kteří byli v její bezprostřední blízkosti. Mezitím jí doktor Mercian na jiném kanálu poslal překvapený vzkaz: „Co dělá Sering v centrální strojovně?“

Sering neměl v centrální strojovně jehly co dělat. Měl být v hlídkovém modulu a připravovat se k zaujetí místa na oběžné dráze – a v historii.

Odpojila Seringa od posádky a poslala mu vzteklý dotaz, co že má tohle znamenat. Jeho avatar na ni chvilku mlčky hleděl z obrazového pole a pak pohnul rty synchronně s hlasem.

„Je třeba vás zastavit, doktorko. Vás a vám podobné – vaše nové lidi, nové stroje, nové druhy. Pokud tady uspějete, přijdou na řadu další světy – to jste sama řekla a já vím, že už teď na nich probíhá terraformace. Tady to končí. *Non Ultra Natura!* Nic než příroda.“

Několik kritických okamžiků, kdy se ho mohla pokusit přemluvit, promarnila osobními urážkami. Pak znovu pokračoval.

„Odřízl jsem vás, doktorko. Udělejte mi to samé, jestli chcete, ale odteď budu mluvit a vy mě nepřerušíte.“

Snažila se zrušit jeho kroky, zběsile projížděla kontrolním systémem počítače, ale odřízl ji elegantně a selektivně. V jejím mentálním schématu se nezobrazovaly celé oblasti stanice, a když se na ně dotázala počítače, odmítal potvrdit jejich existenci. Nic z toho nebylo zásadní pro jejich úkol – nešlo o Sud, Láhev, dokonce ani o hlídkový modul – nebyly tam tedy žádné systémy, které umanutě denně kontrolovala.

Nebyly sice zásadní pro jejich úkol, ale byly zásadní pro *stanici*.

„Vypnul zabezpečení reaktoru,“ hlásil Mercian. „Co se děje? Proč je vůbec ve strojovně?“ Mluvil překvapeně, ale z jeho hlasu nezaznívala žádná panika. To svědčilo o dobré morálce posádky.

Je ve strojovně, protože tak zemře okamžitě, a tudíž nejspíš bezbolestně, odhadovala Kernová. K překvapení všech už byla v pohybu. Šplhala vzhůru do přístupové šachty vedoucí do štíhlého centrálního pylonu stanice, pryč od vnější podlahy, která zůstávala „dole“, jen dokud se od ní nevzdálila; lezla ven z umělé gravitace vstříc dlouhé jehle, kolem níž se všichni otáčeli. Dostihl ji přívál stále vzrušenějších zpráv. Za zády slyšela hlasy. Věděla, že někteří půjdou za ní.

Sering rozmarně pokračoval: „Tohle ve skutečnosti není začátek, doktorko.“ Dokonce i v této situaci mluvil uctivým tónem. „Začali jsme už doma. Doma je nejspíš po všem. Za několik let možná uslyšíte, že Země a naše budoucnost znovu patří lidem. Ne vylepšeným opicím, doktorko Kernová. Ne božským počítačům. Ne lidským zrůdám. Budeme mít vesmír pro sebe, jak bylo zamýšleno, jak bylo vždy naším osudem. Ve všech koloniích, ve Sluneční soustavě i mimo ni, naši agenti podniknou určené kroky. Se souhlasem většiny převezmeme moc, doktorko Kernová.“

Byla lehčí a lehčí, jak ručkovala „vzhůru“, které přecházelo v „uvnitř“. Věděla, že by měla Seringa proklínat, ale k čemu by to bylo, když ji neslyší?

Do beztíže v dutině jehly to nebylo nijak daleko. Měla na vybranou. Buď zamíří do centrální strojovny, kde Sering nepochybně podnikl kroky k tomu, aby ho nikdo nemohl vyrušit, nebo pryč. Pryč v definičním smyslu toho slova.

Dokázala by zrušit cokoli, co Sering udělal. Věřila v naprostou převahu svých schopností. Ale vyžadovalo by to čas. Pokud by se vydala jehlou k Seringovi, vstříc jeho pastem a uzamčeným přepážkám, byl by čas právě tím, čeho by se jí nedostávalo.

„A pokud nás mocní odmítnou, doktorko Kernová,“ pokračoval nenávidný hlas v jejím uchu, „pak budeme bojovat. Jestli budeme muset vybojovat osud lidstva zpátky silou, uděláme to.“

Sotva vnímala, co říká, ale zvolna se jí zmocňoval chladný, plíživý strach. Ne kvůli nebezpečí, které hrozilo jí a Brinu 2, ale kvůli tomu, co říkal o Zemi a koloniích. *Válka? Nemožné. Dokonce ani Non Ultra Natura...* Pravdou ale bylo, že nějaké incidenty už proběhly. Byla ohrožena celá základna Europa. *Non Ultra Natura* ale plivala do nevyhnutelné bouře zjeveného osudu. O tom byla vždy přesvědčena. Takové

výstřelky představovaly poslední agónii nižšího vývojového stupně lidstva.

Teď mířila na opačnou stranu, vzdalovala se od centrální strojovny, jako kdyby v Brinu byl dostatek místa, v němž by přečkala blížící se výbuch. Ona ale jednala naprosto racionálně. Věděla přesně, kam jde.

Před ní byl kruhový průlez do hlídkového modulu. Teprve když jej uviděla, naplno si uvědomila, že jedna část její mysli – ta, na kterou vždy spoléhala, že doladí nejsložitější kalkulace – naprosto přesně pochopila situaci a rozeznala bezohlednou, ale jedinou možnou cestu jak z toho ven.

Tady měl být Sering. Tohle byl pomalý člun do budoucnosti, který měl – v období bdění – pilotovat. Přikázala průlezu, aby se otevřel. S úlevou zjistila, že tuto část, k níž měl běžně přístup, zřejmě nijak neporušil.

Když přišla první exploze, myslela si, že bude také poslední. Brin zasténal a otřásl se, ale centrální strojovna zůstala celá. Důkazem toho byla skutečnost, že ona sama se nerozpadla na atomy. Ponořila se do divokého víru zpráv mezi posádkou. Sering znehybnil záchranné moduly. Nechtěl, aby kdokoli unikl osudu, který připravil sám sobě. Zapomněl snad z nějakého důvodu na hlídkový modul?

Explodující záchranné moduly nakonec vychýlí Brin 2 z dráhy a pošlou ho buď vstříc planetě, nebo do prostoru. Musí vypadnout.

Když ji na její povel průlez vpustil, přikázala počítači hlídkového modulu provést kontrolu kotevního mechanismu. Uvnitř bylo velice málo místa. Jen hibernační rakev – *nemysli na to jako na rakev!* – a ovládání příčleněných systémů.

Počítač se jí začal vyptávat – nebyla tou správnou osobou, ani na sobě neměla patričný oblek pro dlouhou hibernaci. *Ale já tady nemíním zůstat celá staletí, jen tak dlouho, abych unikla.* Rychle utála žvanění počítače, a v tu dobu už diagnostika odhalila Seringovy úpravy, či spíše je identifikovala metodou eliminace těch částí uvolňovací sekvence, které vymazal.

Podle zvuků zvenčí usuzovala, že nejlepší bude nařídít uzavření průlezu a uzamčení systémů, aby nikdo zvenčí nemohl dovnitř.

Bušení začalo ve chvíli, když vlezla do hibernační nádrže; ostatní členové posádky, kteří došli ke stejnému závěru jako ona, jen o něco později. Zablokovala jejich zprávy. Zablokovala také Seringa, který už zjevně pro ni neměl nic užitečného. Bude lepší, když kromě kontrolních systémů nebude muset svoji mysl sdílet s nikým jiným.

Neměla tušení, kolik času jí zbývá, ale pracovala s prověřenou vyvážeností rychlosti a pečlivosti, která ji dostala tam, kde je teď. *Dostala mě do velení Brinu 2, dostala mě sem, do hlídkového modulu. Jsem zatraceně mazaná opice.* Tlumené bušení bylo stále naléhavější, ale v modulu bylo místo jen pro jednoho. Vždycky měla tvrdé srdce, ale uvědomovala si, že ho bude muset zatvrdit ještě víc a nemyslet na všechna ta jména a tváře loajálních kolegů, které ona, a především Sering odsoudili k explozivnímu konci.

Kterému jsem sama ještě neunikla, připomněla si. A pak to našla: improvizovaný způsob uvolnění modulu, který se vyhne Seringovým stínovým systémům. Bude to fungovat? Nemohla to vyzkoušet nanečisto, ale neměla jinou možnost. Ani čas, jak se obávala.

Uvolnit, přikázala a překřikovala všechna ověření, kterými se jí podle programu počítač ptal, jestli to myslí vážně. Dokud neucítila, že se pohybuje.

Pak po ní chtěl, aby se okamžitě uložila do hibernace, jak bylo v plánu, ale musel počkat. Když už kapitánka nepůjde ke dnu se svou lodí, bude aspoň zpovzdálí sledovat její konec. *A jak velká vzdálenost by to měla být?*

V té době se její pozornosti už dožadovalo několik tisíc zpráv. Všichni členové posádky s ní chtěli mluvit, ale ona neměla žádnému z nich co říct.

Ani hlídkový modul neměl žádná okna. Kdyby byla chtěla, mohl by jí na průhledovém displeji ukázat rychle se zmenšující Brin 2, zatímco její drobná kapsle života padala na předem určenou oběžnou dráhu.

S interní komunikací posílenou systémy hlídkového modulu se obrátila na Brin 2 a vyslala příkaz. *Odpálit Sud.*

Přemítala, jestli to nebylo špatným načasováním, ale při zpětném pohledu to byla patrně Seringova první a nejpečlivěji provedená sabotáž. Natolik rafinovaná, že unikla všem jejím kontrolám, protože ve skutečnosti reálné mechanické uvolnění Láhve a Sudu bylo pod její rozlišovací schopností. Na ramenou jiných, řekla, ale nepřestávala tím myslet ty v pyramidě jejího úspěchu. Dokonce i nejnižší postavení museli souhlasit s tím, že ponosou břímě, protože jinak by se všechno zhroutilo.

Uviděla záblesk nejen svým vnitřním zrakem, ale také v krátkém výtrysku chybových hlášení počítačů Brinu 2. Všichni její kolegové, její stanice, zrádce Sering a veškerá její práce se v okamžiku proměnili na pouhý rychle řídnuocí oblak úlomků a výdech unikající atmosféry s nerozeznatelnými organickými zbytky.

Srovnat kurz a stabilizovat. Očekávala rázovou vlnu, ale hlídkový modul byl daleko a vzhledem ke vzdálenostem byla energie a hmota Brinu 2 tak nepatrná, že k udržení modulu na naprogramované dráze nebylo zapotřebí prakticky žádných úprav.

Obraz. Připravila se, ale na tuhle vzdálenost to vypadalo jako úplně nic. Záblesk; vypálená lodička jejích ideálů a přátel.

Při konečné analýze to koneckonců nebylo nic jiného než sud příliš vyvinutých optic. Z dálky, na pozadí lhostejného a nekonečného horizontu Všemohíra, bylo těžké říct, proč by na něčem z toho vůbec mělo záležet.

Nouzový maják, přikázala. Protože na Zemi by měli vědět, co se stalo. Museli vědět, že pro ni mají přiletět a probudit ji jako Šípkovou Růženku. Koneckonců ona je doktorka Kernová. Ona je budoucnost lidské rasy. *Potřebují ji.*

Potrvá dvacet dlouhých let, než její signál dorazí k Zemi. A mnohem déle, než přijde pomoc, dokonce i s nejlepšími fúzními motory, které dosahují tří čtvrtin rychlosti světla. Ale její křehké tělo přetrvá v ledovém spánku. A mnohem víc než to.

O několik hodin později uviděla konec. Sud vstoupil do atmosféry.

Nebyl na plánované dráze. Výbuch Brinu 2 ho poslal po tangentě, takže chybělo málo, a byl by navždy zmizel ve vesmíru. V konečném důsledku by to jeho nákladu stejně bylo jedno. Sud vzplál a jako sršící meteor prolétl atmosférou zelené planety. Z nějakého důvodu ji pomyšlení na nelidskou hrůzu, kterou primáti uvnitř museli prožívat, když umírali strachy a žárem, zasáhlo víc než smrt lidských kolegů. *Nevydával by to Sering za důkaz toho, že má pravdu?*

Čistě ze zvyku a z nadbytečné vědecké pečlivosti lokalizovala Láhev a sledovala, jak se menší pouzdro v elegantním úhlu snáší atmosférou a odnáší svůj náklad virů do světa, v němž chybějí jeho adresáti primáti.

Vždycky můžeme sehnat další optice. Byla to zvláštní mantra, ale cítila se tak líp. Vylepšený virus může přečkat tisíce let. Projekt přežije zradu i smrt svých tvůrců. Ona sama se o to postará.

Naslouchej změnám v rádiovém vysílání. Když nějakou zaznamenáš, vzbud mě.

Počítač z toho neměl valnou radost. Taková věc vyžadovala přesnější zadání. Kernová přemýšlela o všech zlepšeních tam doma, která by si mohla přičíst k dobru. Jejich výčet se rovnal snaze předvídat budoucnost.

Ukaž mi možnosti.

Průhledový displej vychrlil varianty. Počítač modulu byl velice sofistikovaný a natolik složitý, že dokázal simulovat vnímání. Možná dokonce dokázal vnímat.

Ulož mě. Nebyla to ta nejpříjemnější myšlenka, ale copak vždycky neříkala, o kolik by byl život snazší, kdyby mohla všechno vyřizovat osobně? Modul si dokáže uložit obraz jejího vědomí. Přestože to nebude dokonalá kopie, vytvoří tak kompozitní počítačovou Kernovou, která dokáže reagovat na vnější podněty podle svého nejlepšího úsudku. Procházela výstrahy a poznámky – byla to nesmírně pokročilá technologie, kterou měli vyzkoušet poprvé. Předpokládalo se, že postupem času umělá inteligence prostoupí uloženou Kernovou tak, že kompozit bude schopen stále rafinovaněji rozlišovat. Potenciálně by konečným výsledkem mohlo být něco chytřejšího a schopnějšího, než by vzniklo prostým souhrnem schopností stroje a člověka.

Udělej to, nařídila, lehla si a čekala, až modul začne skenovat její mozek. Hlavně ať si s tou záchranou spjíší.

1.2 Udatná malá lovkyně

Jmenuje se Portia a je na lovu.

Je dlouhá jen osm milimetrů, ale ve svém malém světě je to divoký a lstivý tygr. Jako všichni pavouci i ona má tělo složené ze dvou částí. Její zadeček obsahuje plicní vaky a vnitřnosti. Hlavohruď dominují dvě veliké, dopředu obrácené oči, které umožňují dokonalé prostorové vidění. Nad nimi jako rohy trčí dva drobné chomáče chlupů. Je porostlá hnědými a černými chloupky, které vytvářejí nepravidelné obrazce. Pro dravce vypadá spíš jako uschlý list než živá kořist.

Čeká. Makadla umístěná vedle kusadel, pod těma úžasnýma očima, jsou překvapivě bílá a vypadají jako chvějící se knír. Její vědecké jméno je *Portia labiata*, jeden z běžných druhů skákavých pavouků.

Pozorně sleduje dalšího pavouka číhajícího v pavučině. Tohle je *Scytodes pallida* s dlouhýma nohama a velikým zadečkem, který dokáže vystřikovat jedovaté předivo. Tihle pavouci chytají a žerou skákavé pavouky, jako je Portia.

Portia se specializuje na pavouky, kteří žerou pavouky, z nichž větší na je větší a silnější než ona.

Má pozoruhodné oči. Disky velikosti špendlíkové hlavičky a pohyblivé komůrky za nimi jí umožňují stejnou ostrost vidění, jakou mají primáti.

Portia nemyslí. Jejích šedesát tisíc neuronů v porovnání s lidskou stovkou miliard sotva vytváří mozek. Ale v tom malém uzlíku tkáně se něco děje. Už rozeznala svého nepřítele a ví, že při čelním útoku by se vystavila smrtícímu jedovatému plivanci. Několikrát zatahala za okraj pavučiny, aby viděla, jestli se pavouk dá oklamat a vylákat. Cíl sebou jednou dvakrát cukl, ale nenechal se obelstít.

To je něco, co desítky tisíc neuronů zvládnou: Portia něco zkusila, ale nevyšlo to. Pokus za pokusem, až některý vyvolá nejsilnější reakci. A teď na věc půjde jinak.

Bystrým pohledem obhlížela okolí pavučiny, větve a větvičky visící nad a pod ní. Někde v tom uzlíčku nervů se během pečlivého zkoumání vytvářela prostorová mapa a ona pečlivě plánovala cestičku, kterou

by se mohla dostat nad pavouka a vrhnout se na něho jako drobounký vrah. Postup není dokonalý, ale je to to nejlepší, co místo nabízí, a její mozeček to jako teoretické cvičení vyřešil dávno dopředu. Při plánovaném postupu bude její kořist po většinu cesty z dohledu, ale i když se jde z očí, nesejde z její drobounké mysli.

Kdyby její kořistí bylo něco jiného než *Scytodes*, zvolila by jinou taktiku, nebo by experimentovala, dokud by něco nezabralo. Většinou to vycházelo.

Předkové *Portie* tyto kalkulace a rozhodnutí dělali po tisíce let. Každá generace byla o něco málo úspěšnější, protože nejlepší lovci se nejmíc najedí a nakladou nejmíc vajíček.

Až dosud šlo všechno jako obyčejně a *Portia* se chystala vyrazit, když něco upoutalo její pozornost.

Objevil se tady další jedinec jejího druhu, sameček. Také pozoroval *Scytoda*, ale teď svůj pronikavý pohled upíral na ni.

Její předchůdkyně by si možná řekly, že drobný sameček je bezpečnější svačina než *Scytodes*, a podle toho by upravily své plány. Ale něco se změnilo. Přítomnost samečka ji zaujme. Je to naprosto nový zážitek. Příkrčený obrys na druhé straně *Scytodovy* sítě neznamená jen variantu kořist/páření. Došlo mezi nimi k neviditelnému spojení. Ještě úplně nedospěla k tomu, že *on je něco jako ona*, ale její neuvěřitelná schopnost kalkulace strategických postupů získala nový rozměr. Objevuje se kategorie, která stonásobně rozšiřuje její možnosti: *spojenec*.

Po dlouhé minuty oba lovíci pavouci zkoumají své mentální pochody, zatímco polozapomenutý *Scytodes* trpělivě visí mezi nimi. Pak si *Portia* všimne, že sameček kousek popolezl kolem okraje pavučiny. Čeká, co udělá ona. Nedělá nic. Znovu popoleze. Nakonec se dostane na místo, kde jeho přítomnost mění její instinktivní kalkulaci poměru sil.

Vydá se předem promyšlenou cestou, plíží se, skáče, spouští se po vlákně, a v její mysli stále zůstává trojrozměrný obraz světa a dvou dalších pavouků v něm.

Konečně se dostává nad *Scytodovu* pavučinu a na dohled od nehybného samečka. Čeká na jeho další krok. Sameček poskakuje po hedvábných vlákněch, opatrně klade nohy. Má mechanické, monotónní pohyby, jako kdyby byl suchým listem, který vítr zavál do pavučiny. *Scytodes* se pohne a opět znehybní. Větrík rozechvěje pavučinu a sameček, krytý bílým šumem rozhoupaných větví, rychle popoběhne.

Nepravidelně poskakuje, trhá sebou a promlouvá zřetelným jazykem pavučiny: *Kořist! Je tady kořist, snaží se uniknout!*

Scytodes okamžitě vyráží a Portia útočí. Dopadá za vylákaného nepřítel a noří do něho kusadla. Její jed pavouka rychle znehybní. Lov končí.

Krátce poté se sameček vrací. Oba se navzájem pozorují a snaží se vytvořit si nový pohled na svůj svět. Jedí. Stále neví, jestli by ho neměla zahnat, ale ten nový rozměr, sounáležitost, zadržuje její kusadla. Je to kořist. *Není* to kořist.

Později opět loví společně. Jsou dobrý tým. Společně zvládají cíle a situace, do kterých by se jednotlivě nepouštěli.

Nakonec postupuje z kategorie potenciální kořisti do kategorie druh, protože pokud jde o samečky, má její chování své hranice. Po spáření v ní vítězí jiné instinkty, a jejich partnerství končí.

Připraví hnízdo a jako úspěšná lovkyně snese mnoho vajíček.

Děti budou krásné, chytré a vyrostou do dvojnásobku její velikosti díky nanoviru, který nosí Portia i její sameček. Další generace budou ještě větší, inteligentnější a úspěšnější. Urychlení virem se postupně selektivně vyvinou a pak ti, kteří dokáží nejlépe využít nové výhody, budou v genové polévce budoucnosti dominovat.

Portiiny děti zdědí planetu.

1.3 Světla hasnou

Doktorku Avranu Kernovou vzbudil tucet informačních proudů, z nichž žádný jí ale nepomohl obnovit vzpomínky na to, co se stalo, nebo proč se mátožně probírá v hibernační jednotce. Nedokázala otevřít oči, celé tělo měla v křeči a v hlavě neměla nic jiného než vražednou smřšť informací, jak se o pozornost hlásily všechny systémy hlídkového modulu najednou.

Mód Eliza! zavelela s vypětím. Bylo jí špatně od žaludku, připadala si nadmutá, měla zácpu a byla rozjařená, to všechno zároveň jako důsledek toho, že se jí ústrojí rakve snažilo přivést k něčemu, co by se aspoň podobalo aktivnímu životu.

„Dobré ráno, doktorko Kernová,“ ozval se počítač modulu v jejím sluchovém centru. Zvolil ženský hlas, pevný a uklidňující. Kernová ale klidná nebyla. Chtěla se zeptat, proč je v hlídkovém modulu. Cítila, že odpověď má na jazyku, ale ne a ne si vzpomenout.

Pomoz mi nějak vrátit vzpomínky! přikázala.

„Nedoporučuje se,“ varoval ji počítač.

Jestli mám udělat nějaká rozhodnutí... V tu chvíli se jí všechno vrátilo v útržcích vzpomínek, hráze se protrhly pod přívalem příšerného poznání. Brin 2 není. Její kolegové nejsou. Opice nejsou. Kromě ní je všechno ztraceno.

A kdysi počítači řekla, ať jí vzbudí, pokud zachytí radiové signály.

Pokusila se o hluboký nádech, ale jen zasípěla, protože svaly ještě správně nepracovaly. *No konečně*, řekla počítači, přestože pro něj toto slovní spojení nemělo naprosto žádný význam. Teď s ní mluvil a ona měla instinktivní pocit, že by s ním měla hovořit jako s člověkem. To byl nepříjemný vedlejší efekt módu Eliza. *Kolik času uplynulo podle pozemského standardu?*

„Čtrnáct let a sedmdesát dva dny, doktorko.“

To je... Ucítila, že se jí trochu uvolnilo hrdlo. „To nemůže být...“ Nemělo smysl říkat počítači, že to nemůže být správně, ale *nebylo* to správně. Nebylo to dost dlouho. Za tu dobu nemohl doletět signál na Zemi a záchranná loď sem. Pak jí ale svítila naděje. No samozřejmě, loď se sem

vydala ještě předtím, než Sering zničil Brin 2. Nebylo pochyb, že ho už dávno odhalili jako agenta *Non Ultra Natura*, když byla poražena ta jejich směšná rebelie. Byla zachráněna. Nepochybně.

Navázat kontakt, řekla počítači.

„Obávám se, že je to nemožné, doktorco.“

Mlaskla a opět vyvolala systémové údaje. Cítila, že je na tom líp a je schopna s nimi pracovat. Všechny části modulu se jí otevřely a potvrzovaly provozní způsobilost. Zkontrolovala komunikační prostředky. Přijímače byly v toleranci. Vysílače pracovaly – vysílaly nouzový signál a také plnily svoji základní funkci, vysílaly komplexní sadu zpráv na planetu pod nimi. Počítalo se samozřejmě s tím, že jednoho dne se planeta stane kolébkou nového druhu, který bude schopen zprávy přijmout a rozluštit. Zatím to samozřejmě nepřicházelo v úvahu.

„Je to...“ Vlastní skřípavý hlas ji rozzušil. *Objasni. V čem je problém?*

„Obávám se, že není s čím navazovat kontakt,“ odpověděl mód Eliza zdvořile a ukázal jí simulaci okolního vesmíru. Planeta, hlídkový modul. Žádná loď ze Země.

Vysvětlí.

„Nastala změna v rádiových signálech, doktorco. Obávám se, že potřebuji příkaz ohledně jejího významu.“

„Přestaň říkat ‚obávám se‘,“ zavrčela vztekle.

„Jistě, doktorco.“ Věděla, že to udělá. Odteď tu manýru přestane používat. „Od chvíle, kdy jste se uložila k hibernaci, sleduji signály ze Země.“

„A?“ Hlas se jí trochu zachvěl. *Sering mluvil o válce. Přišly nějaké zprávy o válce? A vzápětí: Věděl by počítač, že mě má vzbudit? Nedokázal by rozoznat obsah. Takže co...?*

Muselo to tam být, ztraceno v záplavě dat, ale počítač to vypíchl právě teď. Tedy nikoli přítomnost, ale nepřítomnost.

Chtěla se počítače zeptat, na co že se to dívá? Chtěla mu říct, že je to zase špatně. Chtěla po něm, aby to znovu zkontroloval, jako kdyby neprováděl kontrolu téměř průběžně.

Ze Země už nepřicházely žádné rádiové signály. Ty poslední, které opustily Zemi rychlostí světla, přehnal se přes hlídkový modul a proletly do prázdnoty, byly staré dvacet let.

Chci slyšet posledních dvanáct hodin vysílání.

Očekávala, že to bude ohromné množství zpráv, ale bylo jich jen pár, a navíc rozptýlené a šifrované. Ty, které dokázala interpretovat, byly voláním o pomoc. Sledovala je nazpět dalších osmačtyřicet hodin a snažila

se utvořit si celistvý obraz. Na záznamník modulu se stejně víc nevešlo. Detaily byly samozřejmě ztraceny, hnaly se od ní příliš rychle, než aby je mohla někdy dosáhnout. Takže ta Seringova válka nakonec propukla – na nic jiného nedokázala myslet. Přišla a začala zhasínat kolonie v lidmi obývaném vesmíru. Ve Sluneční soustavě pohasínala světla, když *Non Ultra Natura* a její spojenci povstali a začali se svými nepřáteli boj o osud lidstva.

Eskalace se zdála nevyhnutelná. Kernová velice dobře věděla, že vlády na Zemi a v koloniích vlastní zbraně se strašlivým potenciálem, a existovaly vědecké teoretické podklady pro zbraně ještě mnohem horší.

Přínejmenším si byla jistá, že se válka na Zemi rozhořela naplno. Žádná ze stran nechtěla couvnout. Obě strany útočily a útočily a vytahovaly z krabic nové hračky. Počátky války se do jejího dvou a půl denního radiového okna nevešly, ale měla děsivé podezření, že celý globální konflikt trval méně než týden.

A teď, dvacet světelných let daleko, Země mlčela. Mlčela dvě desetky let. Byli tam ještě vůbec lidé? Byla kromě ní vyhlazena celá lidská rasa, nebo upadla zpátky do nové doby temna, v níž primitivní a divocí lidé hledí na světla pohybující se po obloze a už nevědí, že je stvořili jejich předkové?

„Stanice, kolonie ve Sluneční soustavě... ostatní...“ vysoukala ze sebe.

„Jedno z posledních vysílání ze Země bylo na všech frekvencích, všesměrové, a byl to elektronický virus, doktorko,“ hlásila Eliza ponuře. „Jeho účelem bylo infikovat a ochromit jakýkoli systém, který by vysílání přijal. Zdá se, že byl schopný proniknout každým známým zabezpečením. Předpokládám, že veškeré systémy na koloniích vypadly.“

„Ale to znamená...“ Avrana už teď cítila takový chlad, jaký jen člověk může cítit. Očekávala mrazení, které přichází s děsivým poznáním, ale žádné se nedostavilo. Kolonie uvnitř Sluneční soustavy a hrstka základen mimo soustavu stále procházely terraformací; vznikly krátce po tom, co se začaly psát vesmírné dějiny lidstva a nedlouho po vyvinutí potřebné technologie. Přítomnost lidských sídel proces zpomalovala, protože existovalo příliš mnoho kuřích ok, na která se dalo šlápnout. U prázdných planet se dalo postupovat mnohem rychleji a planeta Kernové z nich byla první, která měla být dokončena. Mimo Zemi bylo lidstvo nesmírně závislé na své technologii, na počítačích.

Jestli se takový virus dostal do systémů Marsu nebo Europy a vyřadil je, znamenalo to smrt. Rychlou a studenou smrt udušením.

„Jak to, že *tys* přežil? Jak jsme přežili *my*?“

„Virus nebyl navržený, aby infikoval experimentálně uložené konstrukty lidské osobnosti. Díky vaší přítomnosti v mých systémech jsem nebyl vhodným hostitelem viru.“

Avrana Kernová zírala skrz světélka průhledového displeje do temnoty uvnitř hlídkového modulu a myslela na všechna ta místa v ještě větší temnotě tam venku, kde si lidstvo kdysi vytvořilo křehký domov. Nakonec dokázala myslet na jedinou věc. „Proč jsi mě vzbudil?“

„Potřebuji váš příkaz, doktorko.“

„Jaký příkaz teď můžeš potřebovat?“ otázala se trpce.

„Budete se muset vrátit do hibernace,“ řekl počítač, a teď jí velice chybělo ono „...obávám se“, které vytvářelo tolik potřebný dojem lidské váhavosti. „Nicméně nedostatek informací týkajících se současných vnějších podmínek znamená, že patrně nebudu schopen určit odpovídající impuls, na jehož základě bych vás měl probudit. Jsem také přesvědčený, že vy sama zřejmě nebudete schopna instruovat mě ohledně onoho okamžiku, ačkoli mi můžete dát jakýkoli příkaz, nebo pouze jednoduše specifikovat určitý časový úsek. Alternativou zůstává, že se spolehnete na to, že vás uložená osobnost vzbudí ve správný čas.“

V hlavě jí zněla nevyslovená ozvěna jeho slov: *Nebo nikdy. Ten čas nemusí přijít nikdy.*

Ukaž mi planetu.

Uviděla zelenou planetu, kolem níž obíhala, včetně výčtu všech jejích parametrů propojených síťovým diagramem, i s doplňujícími detaily. Tam se zhmotnilo úsilí a jména mrtvých, kteří navrhli a vytvořili každou její část, dali základ její tektonice, nastartovali její podnebí, urychlili erozi a oseli půdu životem.

Ale opice shořely. Všechno to bylo k ničemu.

Bylo neuvěřitelné, že se dostala tak blízko k naplnění svého velikého snu, rozšíření života ve vesmíru, diverzifikaci inteligence, zajištění přežití pozemského dědictví. *A pak příliš brzy přišla válka a Seringův idiotský čin.*

Jak dlouho vydržíme?

„Naše solární články by nám měly zajistit přežití po nekonečně dlouhou dobu, doktorko. Je samozřejmě možné, že srážka s něčím či nahromaděné mechanické závady nakonec zapříčiní selhání funkcí, ale naše provozuschopnost není nijak časově omezena.“

Zřejmě to měl být výraz naděje. Kernové to spíš připadalo jako ortel doživotního žaláře.

Nech mě spát, řekla modulu.

„Potřebuji vědět, kdy vás mám probudit.“

Zasmála se. Ve stísněném prostoru zněl její vlastní hlas příšerně. „Až přiletí záchranná loď. Až opice odpovědí. Až mé uložené nesmrtelné já rozhodne. Stačí to?“

„Myslím, že v těchto mezích jsem schopen pracovat, doktorko. Teď vás připravím na návrat do hibernace.“

A spala a spala. Vrátil se do dělohy a její imitace bude držet mlčenlivou hlídku nad mlčící planetou v mlčícím vesmíru jako poslední výspa velké vesmírné lidské civilizace.

2

POUŤ

2.1 Dva tisíce let od domova

Holsten Mason se probouzel do klaustrofobní noční můry. Zahnal ji téměř stejně rychle, jako se ho zmocnila. Zkušenost mu pomohla uvědomit si, kde je a že není důvod k poplachu, ale staré opičí instinkty si přece jenom užily svůj okamžik slávy. *Past! Past!* neslo se síněmi jeho mysli.

Zatracené opice. Byl zmrzlý na kost a vmáčkнутý do prostoru, do kterého se jeho tělo sotva vešlo. Měl pocit, jako kdyby někdo z jeho šedé a zmrtvělé kůže vytahoval tisíce jehel, a hadičky z ještě mnohem intimnějších partií. Všechno probíhalo velice nešetrně.

V hibernační nádrži to tak bylo vždycky. Rád by si myslel, že hibernační nádrže z duše nesnáší, ale to si žádný příslušník lidské rasy v téhle době nemohl dovolit.

Chvilku si myslel, že už je to tady. Vzbudil se, ale zůstal uvězněný za netečným sklem, nikým neviděný a neslyšený v obrovské prázdné lodi plné zmrzlých mrtvol, která po věky poletí prázdnou hlubokého vesmíru.

Znovu ho přepadla prvotní klaustrofobie. Už zvedal ruce, aby začal bušit do průhledného krytu nad sebou, když zasyčel uzávěr a tlumené, rozptýlené světlo nahradila záře lodního osvětlení.

Zamžoural. Hibernační nádrž připravovala jeho tělo na probuzení dlouho předtím, než uznala za vhodné opět v něm zažehnout jiskru života. Až teď ho napadlo, jestli se snad něco nepokazilo. Koneckonců existovalo jen několik málo okolností, za nichž měl být oživený. Neslyšel ale žádné alarmy a velice strohé ukazatele funkcí uvnitř komory byly bezpečně v modrém poli. *Pokud právě ty nejsou rozbité.*

Vesmírná archa *Gilgameš* byla postavená tak, aby vydržela opravdu dlouho. Holstenova civilizace k tomu využila veškeré vědění a um, které dokázala vyrvat z ledových, vakuem vysušených rukou svých předků. Přesto, kdyby bylo na výběr, nikdo by tomu nevěřil, protože jak by někdo mohl uvěřit, že stroj – jakýkoli stroj, jakékoli dílo lidských rukou – by mohl přečkat tak obrovské časové potřeby potřebné pro tuto cestu?

„Všechno nejlepší k narozeninám! Jste nejstarší chlap v dějinách!“ řekl pronikavý hlas. „Koukejte vyskočit, lenochu, potřebujeme vás.“

Holsten zaostřil na čísi obličej. Zřejmě ženský. Byl ostře řezaný, s hranatou bradou a výraznými lícními kostmi. Na hlavě měla stejné zplihlé strniště jako on. Suspenní nádrže nebyly k lidským vlasům nijak laskavé.

Isa Lainová. Hlavní technik základní posádky *Gilgameše*.

Chtěl utrousit nějaký vtip ve smyslu, že nečekal, že mu někdy řekne, že ho potřebuje, ale jen něco nezřetelně zabručel a nechal to být. Rozuměla ale dost, aby si ho pohrdavě změřila.

„Potřebovat není totéž co *chtít*, starochu. Vstávat. A zapněte se, kouká vám zadek.“

Připadal si jako stoletý mrzák, když se shrbeně drápal ven z nádrže ve tvaru rakve, která byla jeho domovem celých...

Tak nejstarší chlap? Teď si uvědomil význam jejích slov. „Hele, jak dlouho? Jak jsme daleko?“ Jsme vůbec venku ze Sluneční soustavy? Musíme být, když tohle řekla... A jako kdyby náhle viděl skrze všudypřítomné stěny, vnímal tu obrovskou prázdnotu vně trupu, prázdnotu, kterou žádný člověk nezměřil od doby ledové, od tisíce let vzdálených dnů Staré říše.

Místnost s hibernačními nádržemi základní posádky byla stísněná. Poskytovala sotva místo jim dvěma a několika řadám rakví. Jeho vlastní a dvě další byly otevřené a prázdné, v ostatních byla stále téměř mrtvá těla zbývajících členů posádky, přestože bylo nutné, aby plnili úlohy na palubě lodi. Než Lainová odpověděla, propletla se ke dveřím, otevřela a ohlédla se. Veškerý výsměch z jejího hlasu zmizel.

„Tisíc osm set třicet let, Masone. Aspoň to říká *Gilgameš*.“

Holsten se posadil na okraj nádrže, protože mu nohy náhle vypověděly službu.

„Jak...? Jak se drží? Ty...?“ Věty se mu drolily v hlavě. „Jak dlouho jste vzhůru? Zkontrolovala jste... náklad, ostatní...?“

„Jsem vzhůru devět dní, zatímco vy jste se pomaloučku polehoučku probouzel jako nemluvnátko. Všechno jsem prošla. Všechno je uspokojivé. Při stavbě tohoto maníka odvedli dobrou, poctivou práci.“

„Uspokojivé?“ Vycítil nejistotu skrytou v tom slově. „Takže všichni...?“

„Uspokojivé v tom smyslu, že mezi nákladem máme čtyřprocentní selhání nádrží,“ opáčila suše. „Na téměř dva tisíce let je to, myslím, uspokojivé. Mohlo to být horší.“

„Ano. Ano, samozřejmě.“ Vstal a zamířil k ní. Podlaha ho zábla do bosých chodidel. Snažil se zjistit, jestli zrychlují nebo zpomalují, nebo jestli se sekce posádky jenom otáčí, aby vytvořila umělou gravitaci. *Něco*

ho rozhodně drželo na podlaze. Pokud existoval nějaký smysl, který by byl schopný odlišit umělou gravitaci od skutečné, nedokázali si ho jeho předkové vyvinout.

Snažil se nemyslet na to, co znamenají ona *čtyři procenta*, nebo že příhodně neosobní slovo „náklad“ označuje značnou část přeživších jedinců lidské rasy.

„A k čemu mě vlastně potřebujete?“ Většina ostatních stále spala, a jaká bizarní souhra okolností by vyžadovala jeho přítomnost, když téměř všichni z velení, vědců, bezpečnosti a techniků stále spí bezesným ledovým spánkem?

„Zachytili jsme signál,“ řekla a pozorně sledovala jeho reakci. „Ano, napadlo mě, že to s vámi něco udělá.“

Když procházeli chodbou mezi kolektory, byl samá otázka, ale Lainová nasadila zničující tempo a nevsílala si ho. Nechala ho, ať se potácí a klopýtá, protože ho nohy zrazovaly na každém druhém kroku.

Jak Holsten pochopil, třetím dříve probuzeným byl Vrie Guyen. Ať se dělo cokoli, vyžadovalo to velitele *Gilgameše*, jeho hlavního technika a filologa. Ale Lainová to vysvětlila bezvadně. *Signál*. A co by to tady mohlo znamenat? Buď něco dokonale cizího, nebo pozůstatek Staré říše, což byla Holstenova doména.

„Je slabý a hodně zkreslený. *Gilgamešovi* trvalo nesmírně dlouho, než vůbec zjistil, o co jde. Chci, abyste se podíval, co z toho půjde vytáhnout.“ Guyen byl hubený, křehký mužík s nosem a ústy, které jako kdyby patřily do mnohem většího obličej. Holsten si vybavoval, že jeho způsob velení byl směsicí iniciativní motivace a dovedného rozdělení práce. Připadalo mu, že je to teprve několik dní, kdy pod tím přísným pohledem lezl do své hibernační nádrže, ale když se pokusil z paměti vylovit, kolik je to dní, objevil jen nezaplněnou, nepřekročitelnou šedou oblast, neurčitý pocit, že jeho smysl pro čas je vymknutý z kloubů.

Tak tohle s tebou udělají dva tisíce let. Neuplynula snad minuta, aby nežasl nad tím prostým faktem, že jsou všichni tady. *Uspokojivé*, jak řekla Lainová.

„Odkud vůbec přichází?“ zeptal se. „Pochází odtamtud, jak jsme předpokládali?“

Guyen s vážnou tváří přikývl, ale Holstena se zmocnilo vzrušení. *Je to tam. Celou tu dobu to tam bylo.*

Gilgameš se nevrhl jen tak nazdařbůh do prázdnoty, aby unikl všemu, co za sebou nechávali. Takoví sebevrazi rozhodně nebyli. Sledovali mapy a grafy Staré říše, které získali z nefunkčních satelitů, z trosek

lodí, z puklých skořápek orbitálních stanic plných vakuem mumifikovaných mrtvol bývalých vládců Země. Vakuum a stabilní oběžné dráhy je ušetřily, když planetu pod nimi pohltil led.

A mezi pozůstatky byly hvězdné mapy, které přesně ukazovaly, kam se předkové v Galaxii vydali.

Ukázali mu signál, jak ho na velkou vzdálenost zachytily přístroje *Gilgameše*. Byla to relativně krátká zpráva, která se donekonečna opakovala. Nebylo to žádné překotné rádiové štěbetání živoucí kolonie mimo Sluneční soustavu, v to rozhodně nemohli vzhledem k uplynulému času doufat.

„Možná je to varování,“ navrhl Guyen. „Jestli ano, a jestli je tam nějaké nebezpečí, musíme to vědět.“

„A jestli tam nějaké nebezpečí bude, co přesně s tím uděláme?“ zeptal se Holsten polohlasem. „Můžeme vůbec dostatečně změnit kurz bez přetížení systémů?“

„Můžeme se připravit,“ opáčila Lainová pragmaticky. „Jestli je to nějaká kosmická událost, kterou jsme z nějakého důvodu nezachytili a která nezničila vysílač, pak se snad můžeme pokusit o změnu kurzu. Jestli je to... nějaká katastrofa, nepřátelští cizinci, nebo něco takového, pak... už je prostě pozdě, řekla bych. Ale možná už ztratil původní smysl.“

„Máme přece mapy. Když dojde k nejhoršímu, můžeme nastavit kurz na jiný svět,“ poznamenal Guyen. „Jenom se mihneme kolem jejich slunce a budeme pokračovat v cestě.“

To už ho Holsten neposlouchal, seděl a ve sluchátkách poslouchal *Gilgamešův* překlad signálu, sledoval prepis jeho frekvence a charakteru a vytahoval si referenční díla z knihovny.

Upravil *Gilgamešovu* interpretaci signálu a prohnal jej všemi známými dekódovacími algoritmy, které dávno mrtvá civilizace používala. Už to dělal mnohokrát. Velice často bylo kódování signálu nad možností moderní kryptografie. Jindy šlo o prostou řeč, bohužel v některém z těch problémových jazyků, které už nikdo nedokázal rozluštit.

Poslouchal, zapisoval si a začala mu vyskakovat slova v tom formálním starém jazyce zaniklých časů zázraků, hojnosti a strašlivé schopnosti ničit.

„Říšské C,“ prohlásil rozhodně. Byl to jeden z běžnějších známých jazyků, a pokud mu bude mozek normálně pracovat, bude překlad hračka. Zpráva se před ním nakonec rozevřela jako květ a vydala krátké, strohé poselství v jazyce, který zemřel ještě předtím, než přišel led.

„Tak co...?“ vyhrkl našťvaně Guyen, ale Holsten ho zarazil zdviženou rukou, nechal zprávu znovu přehrát a vychutnával si okamžik své výjimečnosti.

„Je to nouzový maják,“ oznámil.

„Nouzový ve smyslu *vypadněte?*“ zeptala se Lainová.

„Nouzový ve smyslu *přileťte pro mě,*“ opáčil Holsten a podíval se jim do očí. Uviděl v nich první jiskru naděje. Překvapilo ho, že cítí totéž. „I kdyby tam nikdo nebyl – a téměř jistě tam nikdo nebude – bude tam technika. Funkční technika. Něco na nás čeká tisíce let. Jenom na nás.“

Účinek jeho slov byl tak silný, že téměř potlačil jejich mírnou nechut k němu. Byli jako tři pastýři vedoucí lidské stádo do nové země zaslíbené. Byli zakladateli budoucnosti.

Guyen tleskl. „Výborně. Skvělá práce. Nařídím *Gilgamešovi*, aby včas vzbudil lidi potřebné k zahájení brzdění. Vyhráli jsme sázku.“ Ani slovo o těch, kteří tam zůstali, kteří nedostali šanci účastnit se hry, ani starost o hrstku dalších arch, které se vydaly jinými směry, když Země vyvrhovala poslední chuchvalce obyvatel, než ji zaplavil sílicí příliv jedu. „Oba zpátky na kutě.“ Od zdroje signálu je stále ještě dělilo nejméně sto let tiché, mrtvolně chladné cesty.

„Chtěl bych být půl hlídky vzhůru,“ řekl Holsten automaticky.

Guyen se na něho zadíval a náhle si vzpomněl, že Holstena v základní posádce nechtěl. Byl příliš starý, příliš zahleděný do sebe, příliš pyšný na své skvělé vzdělání. „Proč?“

Protože je tam zima. Protože je to jako být po smrti. Protože mám strach, že se neprobudím – nebo že mě neprobudíte. Protože se bojím. Ale jenom pokrčil rameny. „Ještě se prospím, ne? Aspoň se podívám na hvězdy. Jen půl hlídky, a pak zase zalezu. Ublíží to něčemu?“

Guyen pohrdavě zabručel, ale přikývl. „Dejte mi vědět, až se budete vracet. Nebo jestli budete poslední, tak...“

„Tak zhasnu, jasně. Znam postup.“ Ve skutečnosti postup zahrnoval kompletní dvojitou kontrolu lodních systémů, ale většina dřiny byla na *Gilgamešovi*. Učili se to všichni ze základní posádky. Nebylo to o mnoho obtížnější než číst seznam. Práce pro cvičené opice.

Guyen odkračel a kroutil hlavou. Holsten mrkl na Lainovou. Ta už procházela výstupy z přístrojů, profesionálka do morku kostí.

Ale později, když seděl v kopuli a pozoroval cizí hvězdy, dva tisíce let daleko od kteréhokoli souhvězdí, jež jeho předkové znali, přišla za ním. Patnáct nervózních minut jen beze slova seděli. Nikdo z nich to

neřekl nahlas, ale stačilo zdvižené obočí a několik nešikovných pohybů, a skončili nazí na chladné podlaze, zatímco celý svět se jim pomalu otáčel nad hlavou.

2.2 Další děti Země

Její jméno má jak jednoduchou, tak složitou formu. Jednoduchá forma se skládá z řady úsečných gest a přesného pohybu makadel, a předává omezené množství informací. Delší forma zahrnuje podupávání a třesení, která k prostému mávání praporem přidávají jemný vibrační podklad, jenž se liší podle nálady a napětí, nebo podle toho, jestli mluví s dominantní nebo submisivní samičkou, nebo se samečkem.

Nanovirus měl spoustu práce a s neočekávaným materiálem dělal, co se dalo. Ona je výsledkem generací řízené mutace, její přítomnost je němým svědkem všech selhání, která se nikdy nerozmnožila. Říkejme jí Portia.

Putovat lesem znamená putovat ve výškách, větev za větví, každý strom je miniaturní svět sám pro sebe – přecházet, kde se větve dotýkají: jednou nohama vzhůru, pak zase pravým bokem nahoru, vylézat po kmenech a skákat, kde se větve vzdalují, vypouštět záchranné lano a věřit oku a hlavě, že správně spočítají vzdálenost a úhel.

Portia se plíží vpřed, odhaduje možnosti. Její větev končí v prázdnu, proto celou minutu pečlivě zvažuje, jestli může skočit na další. Nakonec se rozhodne neskákat. Koruny stromů nad ní tvoří spleť tenkých větví, které ji sotva unesou. Portia je mnohem větší než její drobní předkové. Od kusadel ke snovacím bradavkám měří půl metru. Dokonalá noční můra každého arachnofoba. Exoskelet je navíc zpevněný vnitřními chrupavkami, které původně sloužily pouze jako svalové úpony. Také její svaly jsou mnohem účinnější, některé rytmicky smršťují a roztahují její zadeček, takže vzduch aktivně proudí kolem plicních vaků. Její metabolismus se tak zrychlil, může regulovat tělesnou teplotu a je mnohem déle aktivní.

Slézt dolů a pokračovat lesem po zemi také není jednoduché. Jsou tam mnohem větší dravci než Portia, a přestože si je jistá, že by na ně vyzrála, ztratila by dost času a soumrak je blízko.

Obhlíží okolí a zvažuje možnosti. Má vynikající zrak drobných lovků, z nichž se vyvinula. Velké tmavé disky hlavních očí jsou mnohem větší než lidské.

Celá se otáčí, aby viděla své společníky, a spoléhá se na menší periferní oči, že ji včas varují před nebezpečím. Bianca, další samička, je ještě stále na kmeni stromu, sleduje Portii a věří jejímu úsudku. Bianca je větší, ale Portia jde v čele, protože síla a velikost už dávno nejsou nejoceňovanější vlastnosti.

Třetí ze skupiny, sameček, je níž než Bianca, visí na stromě s roztaženými nohama, aby udržel rovnováhu, a dívá se dolů. Zřejmě si myslí, že drží hlídku, ale Portia má pocit, že nechává mysl jen tak volně bloudit. To je zlé. Potřebuje ho. Je menší než ona, doskočí dál a unesou ho i slabší větve.

Ti tři jsou už padesát dní mimo své teritorium. Jejich druhu byla dána do vínku zvědavost. Stejná schopnost, která umožňovala drobným předkům vytvářet mentální mapy okolí, se vyvinula ve schopnost představovat si, ptát se, co je za lesem. Příslušníci rodu Portie jsou rozenými průzkumníky.

Pozdvihne makadla bílou stranou ven a signalizuje: *Pojď sem!* Není třeba dávat mu jméno. Samičky neoslovují samečky jménem. Postranníma očima zachytí pohyb a trhne sebou. Vždycky sebou trhne – bojí se vlastního stínu, chudák. Má o něm naprosto jasné mínění, mnohem méně lichotivé než o Biance. Její svět čítá více než stovku jedinců – většinou samiček – s nimiž má pečlivě udržované vztahy. Nanovirus nelítostně hnal její druh vstříc sociálnímu způsobu života. Přestože její mozek je rozhodně menší než lidský, dokáže stejně jako původní Portia využít svůj malý uzel neuronů k pozoruhodným věcem. Tato její vzdálená dcera má úžasnou schopnost řešit problémy. Fyzické, prostorové, teoretické i sociální. Její druh poskytl nanoviru nesmírně úrodnou půdu.

Sameček opatrně projde pod Biancou a vyskočí na její větev. Za sebou táhne bílé vlákno záchranného lana.

Přemostit, řekne mu, když je natolik blízko, aby s ním mohla komunikovat v plném rozsahu. *Dělej*. Základní obsah sdělení je vizuální a probíhá rychlou gestikulací makadel. Doplnující kontext – především její naprostou nespokojenost s ním – vyjadřuje vibracemi chlupatých nohou.

Okamžitě dá najevo uctivý souhlas a jde po větvi tak daleko, jak se odváží. Překládá nohy z místa na místo a zvažuje skok. Portia signalizuje Biance, že je podrážděná, ale její společnice se dívá na něco dole. Lesem leze něco jako živý koberec, další pavouk, druh, jemuž dal nanovirus do vínku větší rozměry a ještě něco. Byl veliký jako půl tuctu Portií. Kdyby ji chytil, okamžitě ji zabije.

Bianca má hlad. Ukáže na pozemního pavouka a zběžně naznačí, že by mohli přerušit svoji pouť.

Portia se zamyslí a řekne si, že její návrh má něco do sebe. Čeká, až sameček přeskočí – je to snadné i přes všechen jeho strach – a začne se vracet po vlastním laně, aby začal se stavbou přemostění. Pak vyšle několik gest k Biance a obě začnou slézat.

Chlupatý lovec dole na zemi je zaujatý vlastním hladem – v lese je spousta kořisti různé velikosti, mnoho druhů je výsledkem neúspěšné práce nanoviru. Přežilo několik druhů obratlovců – myši, ptáci, zakrslí jeleni, hadi –, ale u nich virus neuspěl. Experiment Kernové byl zaměřený na opice a ona se postarala, aby vyvolení zelené planety nemuseli zápasit s blízkými bratranci. Obratlovci, s nimiž se opice mohly potkávat, byli upraveni tak, aby byli vůči viru imunní. Prakticky vůbec se nezměnili.

Nikdo ale nepomyslel na bezobratlé, složitý ekosystém drobných lezoucích živočichů, kteří neměli být ničím jiným než lešením, po němž měly chybějící opice stoupat vzhůru.

Ve většině případů – jak tomu bylo u obrovského potomka tarantulí dole pod Portií – virus vyprovokoval tělesný růst, zatímco potřeba vývoje složitější nervové soustavy nikdy nenastala. Často prostě chyběl evoluční tlak pro selekci takové vlastnosti. Vědomí sebe sama a schopnost přemýšlet o světě nejsou samy o sobě vlastnosti nezbytné k přežití. Portia je vzácnou výjimkou – i když ne jedinou –, kde rozvinuté poznávací schopnosti zaručují okamžitou a významnou výhodu.

Kobercovitý lovec se zastaví, když zachytí nesmírně jemné vibrace. Lesní půda je protkaná jeho vlákny, která vytvářejí chaotický, ale výkonný smyslový orgán, který ho upozorňuje na pohyb kořisti. Při lovu primitivních tvorů, jako je tenhle, Portia a její druh upřednostňují metody, které se nezměnily po tisíce let.

Portia ve zmeti spadaneho listí pod sebou rozeznala systém vláken. Jen zrak tak skvělý jako ten její jej dokázal odhalit. Natahuje přední nohu a opatrně si s nimi začne pohrávat. Plynulým jazykem doteku a pohybu vytváří zdání kořisti včetně její velikosti, vzdálenosti a hmotnosti. Vkládá sebe sama do primitivní mysli pozemního lovce tak dokonale, jako kdyby mu implantovala vlastní myšlenky.

Pavouk nejistě popochází pár kroků a zkoumá, co se děje. Napadá ji, jestli už nemá nějaké zkušenosti s jejím druhem. Veliký chlupatý zadeček má zvednutý, připravený vytřást oblak zubatých chloupků, které by jí ucply plíce a narušily klouby.

Znovu opatrně sáhne dolů, tahá a cuká, vyvolává dojem, že se kořist vzdaluje a za chvíli možná zmizí úplně. Má stejně skvrnitě a nepravidelné tělo jako její předkové, proto ji pozemní lovec svým prostým zrakem neodhalil.

Náhle skočí po návnadě a jako chluhatá koule se žene k místu domnělé kořisti. Bianca mu kusadly napřed skáče na záda a zakusuje se mu do míst, kde se nohy napojují na tělo. Pak uskakuje na několik délek těla, aby byla v bezpečí před jakoukoli odvetou. Lovce se za ní vrhá, ale ihned se potácí a ztrácí rovnováhu. Za okamžik začíná jed účinkovat a pavouk sebou trhá a chvěje se. Dvě samičky čekají, až znehybní – přestože je stále naživu –, pak se přiblíží, aby se mohly začít sytit. Bianca zůstává napjatá, připravená k dalšímu skoku do bezpečí, kdyby bylo třeba. Zadeček se jí lehce zdvíhá, jak prohání vzduch kolem plicních vaků.

Sameček se smutně dívá dolů, a když se na něho Portia zahledí, signalizuje, jestli se také může přijít nasytit. Odpoví, že napřed musí dokončit svoji práci.

Jen o chvíli později dopadl téměř přímo na ni, instinktivně uskočila dozadu, nemotorně se svalila na záda a pak se vztekle zvedla. Bianca by byla samečka okamžitě zabila, ale ten podupával a zuřivě signalizoval: *Blíží se nebezpečí! Nebezpečí! Plivníci!*

A měl pravdu. Přicházeli odvěcí nepřátelé jejího druhu.

Plivající pavouci, Scytodes, drželi krok s druhem Portie celou cestu od jejich droboučkých počátků. Velikostí jsou někde mezi ní a pozemním lovcem, ale velikost nebyla klíčem k převaze ani v dávných dobách před virem. Teď je vidí, jak se opatrně plíží vpřed. Je jich celá tlupa. Šest... ne, osm ostražitých jedinců sestoupilo z pavučiny a v širokých rozstupech se vydalo na lov. Tihle vylepšení plivníci loví v tlupách a Portia dochází k názoru, že to nejsou zvířata, přestože nedosahují toho, čím se stala ona. Jsou to velcí, plíživí zabijáci, neustále na okraji Portiina světa. Brutální číhající primitivové, jejichž neustále tušená přítomnost brání mladým, aby se zatoulali příliš daleko od hnízda.

Při vyrovnaném počtu by Portia a Bianca o svůj úlovek bojovaly, protože bylo zřejmé, že plivníci sledovali stejnou kořist. Ale osm je příliš, přestože tři pouťníci mají k dispozici navíc různé triky. Scytodové doveudou vystříknout lepivá, jedovatá vlákna. Přestože tihle pavouci mají mizerný zrak a Portia a její společníci jsou dostatečně inteligentní, aby dokázali předvídat, a mrští, aby se uměli vyhnout, prostý počet pavučin velice snižoval jejich šance na útěk.

Na druhou stranu jsou si plivníci velice dobře vědomi nebezpečí, jaké Portia a její druh představují. Oba druhy se střetávaly po nespočet generací, a každý střet přinesl větší pochopení nepřítele. Nyní oba věděly, že ten druhý je sice méně než příbuzenstvo, ale víc než lovná kořist.

Portia a Bianca udělají automatická výhruzná gesta, zdvihnou přední nohy a ukážou kusadla. Portia zvažuje, jestli její nová tajná zbraň vyrovná šance. V duchu si přehrává možné scénáře s pomocí a bez pomoci samečka. Nepřítel je příliš mnoho na to, aby si mohla být jistá vítězstvím, a její úkol je přednější. V hlavě má metaplán na způsob hledání cesty z A do B, jak to dělali její předkové, jen s tím rozdílem, že tentokrát jejím cílem není jen orientace v prostoru, ale nedefinovatelný předpoklad vítězství. Pokud by nyní bojovala s plivníky, zřejmě by už nebyla schopná dosáhnout toho, za čím se vydala.

Signalizuje dvěma ostatním, aby ustoupili. Dělá rozmáchlá a pomalá gesta, aby je zachytily i nedokonalé oči plivníků. Rozumějí jí? Neví. Dokonce ani nedokáže odhadnout, jestli mají nějaký způsob dorozumívání, který by odpovídal jejímu vizuálnímu a vibračnímu jazyku. Přesto se zastaví. Neplivají, a zatímco Portia a její druhové ustupují, dělají jen nevýrazná výhruzná gesta. Bianca dává škubáním nohou najevo potlačovaný vztek a rozmrzelost. Protože je větší než Portia, má sklon nevyhýbat se přímé konfrontaci. Právě kvůli této vlastnosti je zde, a ze stejného důvodu ví, že má Portii poslouchat.

Znovu vylézají nahoru. Vědí, že musejí zase lovit a doufat, že se klan Scytodů spokojí s tím, co jim tady zanechali. Pokud je plivníků přesila, rádi se pouštějí do pronásledování. V tom případě by museli rychle prchat, nebo jim nastražit léčku.

Do setmění dostali snovačku a sameček překvapil neopatrnou myš. Nic z toho je příliš nezasytilo. Jejich aktivní způsob života a pozměněná anatomie vyžadují mnohem víc potravy, než potřebovali jejich předkové. Kdyby byli nuceni žít z toho, co uloví individuálně, jejich cesta by trvala mnohem déle. Ale Bianca měla mezi svým nákladem čtyři živé mšice. Nechává je sát šťávu z rostlin a odhání od nich samečka, kdyby náhodou zapomněl, že nejsou k jídlu. Zatím. Po setmění, když Portia spřede improvizovaný stan a do všech směrů natáhne výstražná vlákna, vypouštějí mšice lepkavou medovitou šťávu, kterou mohou pavouci pít, jako kdyby to byly rozpuštěné výživné vnitřnosti kořisti. Domestikování tvorové se pak pokorně vracejí do Biančiny sítě, protože vědí, že s ní jsou v bezpečí, ale neuvědomují si, že v případě nutnosti se také stanou jídlom.

Portia má stále hlad. Medovitá šťáva je sice výživná, ale chybí uspokojení z chycení opravdové kořisti. Je to pro ni utrpení dřepět tady a vědět, že v dosahu jsou mšice – a sameček –, ale dokáže vidět dopředu, a proto ví, že pokud by je teď snědla, byl by jejich dlouhodobý plán ohrožený. Její rod se vždycky specializoval na pohled vpřed.

A také na pohled zpátky. Teď sedí ve vchodu provizorního stanu, který je jejich tábořištěm, Bianca a sameček se k ní ze stran tisknou, aby se zahřáli, a dívá se mezerami v korunách na světla zabydlující noční oblohu. Její lid je zná, vidí v nich cesty a obrazce a ví, že se také pohybují. Portia ví, že jejich hvězdné dráhy se dají předpovídat a mohou cestou sloužit k určování směru. Ale jedna se ode všech liší. Jedno světlo nevykonává pomalou, celoroční pouť napříč nebesy, ale spěchá jako skutečný poutník, jako ona. Portia se dívá vzhůru a vidí onu drobnou jiskru odraženého světla prolétat nad jejich hlavami, osamělé putující zrnko v propastné temnotě, a cítí s ním spřízněnost. Takovou, že mu podle svých schopností přisuzuje podobu pavouka.

2.3 Záhadné variace

Tentokrát byla venku z márnice celá základní posádka – Holsten se objevil mezi posledními, potácel se na nejistých nohou a třásl se. Přesto vypadal lépe než většina ostatních. Ten malý výlet – sotva před několika okamžiky jeho vnitřního času, ve skutečnosti před více než stoletím – ho trochu rozhybal. Většina lidí, na které se teď díval, měla oči otevřené naposledy, když ještě *Gilgameš* sdílel Sluneční soustavu s chřadnoucí slupkou Země.

Tísnilo se v instruktážní místnosti, všichni měli oholené hlavy a šedivé obličej. Někteří vypadali podvyživeně, jiní byli oteklí. Sem tam bylo vidět někoho se světlými skvrnami na pokožce. Zřejmě nějaký Holstenovi neznámý vedlejší důsledek hibernace.

Guyen byl mnohem činorodější než všichni ostatní. Holsten předpokládal, že velitel výpravy se nechal vzbudit dřív, aby v téhle místnosti plné zombií snáze prosazoval svoji razantní dominanci.

Holsten si v duchu odškrtaval jednotlivé skupiny: velení, technici, vědci a zřejmě všichni od bezpečnosti. Snažil se zachytit pohled Lainové, ale ta se na něho sotva podívala. Nic z jejího chování neprozrazovalo jejich stoletý vztah.

„Dobře.“ Guyenův ostrý hlas pronikl do uší přítomných. To už se dovnitř vpotáčeli i poslední opozdilci. „Jste tady. Podle techniků jsme to dokázali s pětiprocentní ztrátou nákladu a zhruba tříprocentní degenerací systémů. Považuji to za největší zadostiučinění lidskému duchu a vůli v dějinách. Všichni můžete být hrdi na to, čeho jsme dosáhli.“ Mluvil razantním tónem, rozhodně to nemělo být blahopřání. A podle toho pokračoval: „Ale skutečná práce nás teprve čeká. Jsme na místě, a jak všichni víte, toto je systém, který vesmírná flotila Staré říše zřejmě často navštěvovala. Zamířili jsme sem, protože toto byly nejbližší souřadnice mimo Sluneční soustavu, kde bychom mohli najít obyvatelný habitat a možná i použitelnou techniku. Plán všichni znáte. Máme jejich hvězdné mapy a podobná místa jsou celkem nedaleko odsud – v porovnání s cestou, kterou jsme už bez nehody urazili.“

Nebo jenom s pětiprocentní ztrátou, pomyslel si Holsten, ale nic neřekl. Guyenova víra v silnou přítomnost Říše v tomto systému také byla

z filologova pohledu velice pochybná. Dokonce už sám termín „Stará říše“ byl k zbláznění nepřesný. Lidé kolem byli ale většinou příliš zesláblí, než aby si za jeho slovy vůbec dokázali něco představit. Znovu střelil pohledem po Lainové, ale vypadalo to, že je zaujatá pouze velitelem.

„Co ale většina z vás neví, je, že cestou sem *Gilgameš* zachytil rádiové vysílání pocházející z tohoto systému, které se podařilo identifikovat jako automatický nouzový signál. Takže tady máme funkční techniku.“ Rychle pokračoval, než se kdokoli mohl na něco zeptat: „*Gilgameš* proto naplánoval trajektorii, která nás při průletu kolem hvězdy přibrzdí tak, abychom při odletu měli dostatečně nízkou rychlost pro smysluplné přiblížení ke zdroji signálu – tamní planetě.“

To už se posluchači začínali probouzet a ozývaly se otázky, které Guyen mávnutím ruky zatrhl. „Přesně tak. Planeta s ideálním umístěním, přesně jak jsme slíbili. Je to už tisíce let, ale to ve vesmíru nic neznamená. Je tam, a Stará říše nám navíc nechala dárek. A to může být dobře, nebo špatně. Budeme muset být opatrní. Jen abyste věděli, signál nepochází ze samotné planety, ale z nějakého satelitu. Možná je to jenom maják, možná něco víc. Pokusíme se s tím navázat kontakt, ale je to bez záruky.“

„A co planeta?“ zeptal se někdo. Guyen ukázal na vedoucí vědeckého týmu Renas Vitasovou.

„Neodvažujeme se zajít moc daleko,“ začala štíhlá žena – další, kdo byl zřejmě už nějakou dobu vzhůru, nebo byla tak klidná od přírody. „Analýzy provedené cestou *Gilgamešem* naznačují něco jen o málo menšího, než je Země, vzdáleného od své hvězdy podobně jako Země od Slunce. Vyskytují se tam všechny potřebné složky: kyslík, uhlík, voda, minerály...“

„Tak proč se neodvažujete? Proč to neřeknete?“ Holsten poznal urostlého Karsta, který vedl bezpečnostní jednotku. Bradu a tváře měl zhrublé, zarudlé a hodně se mu loupaly. Holsten si náhle vzpomněl, že se kvůli hibernační nádrži nechtěl vzdát svého vousu. Teď za to platí.

Vzpomínám si, jak se kvůli tomu hádal s techniky, pomyslel si. Podle jeho osobní bdělé časomíry by mu to mělo připadat jako několik málo dní, ale jak si už minule povšiml, na hibernaci zjevně nebylo něco v pořádku. Holsten samozřejmě nevnímal staletí, která uplynula od chvíle, kdy opustil Zemi, ale něco v jeho hlavě o tom ztraceném čase vědělo. Jako kdyby viděl děsivou, rozlehlou poustinu, očistec představitosti. Přistihl se, že ani nechce smyslet na to, že by se měl vrátet zpátky.

„Upřímně?“ opáčila pohotově. „Je to moc dobré, než aby to byla pravda. Chci důkladně zkontrolovat naše přístroje. Ta planeta je až k nevíře podobná Zemi.“

Holsten se rozhlédl po všech těch kyselých obličejích a zvedl ruku. „Ale samozřejmě že vypadá jako Země.“ Pohledy, které se na něho upřely, nebyly nijak povzbudivé. Někteří si ho měřili jenom s nevolí, ale většina se tvářila podrážděně. *Co zas ten filolog chce? Musí se za každou cenu předvádět?*

„Jedná se o terraformační projekt. Jestli vypadá jako Země, znamená to, že je dokončený, nebo téměř dokončený.“

„Neexistuje jediný důkaz, že předkové skutečně prováděli terraformaci,“ setřela ho Vitasová.

Ukážu ti archiv. V jejich záznamech jsou o tom stovky zmínek, pomyslel si, ale pokrčil rameny, protože mu došlo, že na sebe chce jen upozornit. „Je tam,“ řekl ke všem. „A my letíme přímo k ní.“

„Tak dobře!“ houkl Guyen a tleskl. Možná ho rozladilo, že už celé dvě minuty neslyšel svůj hlas. „Všichni máte úkoly, tak jděte a připravte se. Vitasová, proveďte kontrolu přístrojů, jak jste navrhovala. Při přiblížení chci provést důkladnou prohlídku planety a satelitu. Lainová, až se přiblížíme do gravitačního pole hvězdy, sledujte pečlivě lodní systémy – *Gilgameš* dlouho nedělal nic jiného, než že letěl po přímce. Karste, ať se vaši lidé znovu obeznámí s výstrojí a výzbrojí pro případ, že bychom vás potřebovali. Masone, vy budete s mými lidmi pracovat na sledování signálu. Jestli je tam cokoli, co nám aktivně odpovídá, chci o tom vědět.“

Uplynulo několik hodin a Holsten byl mezi posledními, kdo opouštěli komunikační centrum. Díky své houževnaté akademické trpělivosti vydržel déle než většina Guyenových lidí. Signál plný statického rušení mu stále zněl v uších a vysílal jednoduchý vzkaz. Byl čistější než dřív, kdy se nacházeli mimo systém hvězdy, přesto neříkal víc. Pravidelně posílal odpovědi a snažil se vyvolat novou odezvu. Byla to složitá akademická hra, kdy formuloval dotazy v upjatém říšském C a doufal, že se aspoň vzdáleně podobá návštěvníkovi, po němž signál zoufale volá.

Koutkem oka zahlédl pohyb a trhl sebou, když Lainová vklouzla do vedlejšího křesla.

„Jak jde život u techniků?“ zeptal se a sundal si sluchátka.

„Nestarám se o vztahy mezi lidmi,“ zabručela. „Kvůli opravám budeme muset rozmrazit asi pět set rakví z nákladu. Pak budeme muset

říct pěti stovkám právě probuzených kolonistů, že musejí zpátky k ledu. Povolali jsme bezpečnost. Je to ošklivé. Tak co, už jste přišli na to, co říká? Kdo je v nouzi?“

Holsten zavrtěl hlavou. „Takhle to nefunguje. Tedy vlastně jo. Říká, že je nouzový signál. Volá o pomoc, ale neobsahuje žádné specifikace. Je to standardní signál Staré říše používaný k tomu účelu. Je jasný, naléhavý a nezaměnitelný – samozřejmě za předpokladu, že patříte ke kultuře, která ho vytvořila. Já vím, o co jde, jen díky tomu, že naši první kosmonauti dokázali oživit některé přístroje, které našli na oběžné dráze kolem Země, a z kontextu extrapolovat jejich funkce.“

„Tak tomu řekněte ahoj. Ať to aspoň ví, že jsme to slyšeli.“

Hlubokým povzdechem potlačil akademickou ješitnost a opět začal pedantským: „Takhle to ne...“ Když viděl, jak se mračí, zarazil se a uvažoval. „Je to automatizovaný systém. Čeká na odpověď, kterou dokáže rozpoznat. Tohle se nijak nepodobá sondám, které jsme mívali mimo Sluneční soustavu. Ty jen naslouchaly a čekaly na jakýkoli signál s opakujícím se vzorcem. A ani tyhle... Nikdy mě to nepřesvědčilo. Nepřesvědčila mě myšlenka, že rozpoznáme cizí vysílání. Příliš se drží předpokladu, že cizinci nám budou v mnoha ohledech podobní. Je to... znáte koncept kulturní specifičnosti?“

„Nepoučujte mě, starouši.“

„To je... Nechcete s tím přestat? Jsem o nějakých sedm let starší než vy. Možná o osm.“

„A pořád jste nejstarší muž ve vesmíru.“

Když ji tak poslouchal, až příliš dobře si uvědomoval, že vlastně neví, jak to mezi nimi je. *Možná jsem tehdy byl prostě jen poslední muž ve vesmíru. Nebo nanejvýš já a Guyen. Ale podle všeho je to teď stejně úplně jedno.*

„No jo, jak dlouho jste byla vzhůru, než jste mě vzbudila?“ rýpl si. „Když tyhle hodiny ještě párkrát natáhnete, tak mě brzy doženete, vidíte?“

Neměla po ruce pohotovou odpověď, a když na ni pohlédl, tvářila se zádumčivě. *Tohle není způsob rozvoje civilizace, pomyslel si. Ale to samozřejmě nejsme, už dávno ne. Jsme civilizace na převozu, čekáme, že se civilizací staneme někde jinde. Možná tady. Jsme poslední odštěpek staré Země.*

Ticho se vleklo a on nevěděl, jak je přerušit, když se Lainová náhle zachvěla a řekla: „Takže kulturní specifičnost. Pověďte.“

S nesmírnou úlevou se chopil záchranného lana. „Já tedy vím, že je to nouzový signál, ale vyslovené jenom proto, že jsme se předtím dostali do kontaktu s technologiemi Říše v takovém rozsahu, že jsme schopni učinit předpoklady – z nichž některé mohou být samozřejmě mylné. A tohle není cizí druh – jsme to my, naši předkové. Na druhou stranu

oni nemusejí nutně rozpoznat naše signály. Existuje mýtus, že pokročilé civilizace budou tak nesmírně přátelské, že budou schopny bez potíží komunikovat s nižšími vývojovými stupni. Ale Říše nikdy nepočítala s tím, že by její technologie měly být kompatibilní s primitivy. Tedy s námi. Proč taky? Jako všichni ostatní chtěli vždycky mluvit jenom sami mezi sebou. Takže já říkám tohle: ‚Zdravím, jsme tady,‘ ale nevím, jaké protokoly a jaké kódy jejich systém očekává od předpokládaného zachránce, navíc když uplynulo několik tisíc let. Možná nás vůbec neslyší. Můžeme pro ně být jen šum statické elektřiny na pozadí.“

Pokrčila rameny. „Takže co? Přiletíme tam a pošleme Karsta, aby to otevřel autogenem?“

Zadíval se na ni. „Zapomněla jste, kolik lidí zemřelo v počátcích letů do vesmíru, když se snažili dostat k technologiím Říše? I když byly všechny systémy upečené jejich pulzními elektromagnetickými zbraněmi, stále vás to mohlo stovkou různých způsobů zabít.“

Další pokrčení ramen. Unavená žena téměř na konci sil. „Možná jste zapomněl, jak moc Karsta nesnáším.“

Opravdu jsem zapomněl? Věděl jsem to vůbec někdy? Zatočila se mu hlava při pomýšlení, že to snad věděl, ale vypadlo mu to z hlavy během dlouhých věků v chladné hibernaci. Opravdu to byly věky. V lidských dějinách existovala celá samostatná období, která netrvala tak dlouho. Uvědomil si, že se drží ovládacího pultu, jako kdyby čekal, že se falešná gravitace vyvolaná brzděním Gilgameše nečekaně ztratí a on odlétne po nepředvídatelné trase bez možnosti návratu.

Tohle jsou jediní lidé, kteří tady jsou, pomyslel si, když si vzpomněl na místnost plnou téměř cizích lidí, které ani neměl možnost poznat před tím, než ho uzavřeli do rakve. Tohle je život, společnost a lidský kontakt jak pro tuto chvíli, tak navždy.

Vypadalo to, že teď by ticho mělo připadat trapné Lainové, ale byla to praktická žena. Zvedla se k odchodu a prudce se odtáhla, když jí chtěl položit ruku na předloktí.

„Počkejte.“ Vyznělo to mnohem prosebněji, než zamýšlel. „Jste tady... a já potřebuju pomoc.“

„S čím?“

„Se signálem. S tím nouzovým signálem. Je tam spousta interferencí, ale myslím... je možné, že se s ním na blízké frekvenci kříží druhý signál. Podívejte se.“ Poslal na její monitor několik analýz. „Můžete to vyčistit? Podívat se, jestli je to jenom šum, nebo něco jiného? Už mi docházejí nápady.“

Zřejmě se jí ulevilo, že po ní konečně chce něco rozumného, a zase se posadila. Následující hodinu bok po boku beze slova pracovali, ona na svém úkolu, on vysílal k satelitu stále zoufalejší dotazy, na které nepřicházela žádná odpověď. Nakonec měl dojem, že kdyby vysílal naprosté bláboly, bude výsledek úplně stejný.

„Masone?“ ozvala se nakonec Lainová mírně změněným hlasem.

„Hmm?“

„Máte pravdu. Je to další signál.“ Po krátké odmlce pokračovala: „Ale nepřijímáme ho ze satelitu.“

Čekal, až provede další kontrolu, a sledoval přitom její prsty, jak se míhají po tlačítkách a klávesnici.

„Jde to z planety.“

„Do prdele! Vážně?“ Přitiskl si dlaň na ústa. „Promiňte, omlouvám se. Takový jazyk se nehodí k vážnosti okamžiku et cetera, ale...“

„Ne, tohle je opravdu do prdele chvíle.“

„Je to nouzové volání? Opakuje se?“

„Nepodobá se *vašemu* nouzovému signálu. Je mnohem komplikovanější. Musí to být skutečná, živá komunikace. Neopakuje se...“

Na okamžik Holsten vysloveně cítil, jak v ní roste naděje a vzduch mezi nimi se chvěje nepřebornými možnostmi budoucnosti, když pak sykla: „Kurva.“

„Cože?“

„Ne, přece jenom se opakuje. Je delší a složitější než vaše nouzové volání, ale je to zase ta samá sekvence.“ Další rychlé pohyby prstů. „A je to... jsme...“ Svěsila kostnatá ramena. „Je to... myslím, že je to odraz.“

„Ještě jednou?“

„Myslím, že tenhle druhý signál je odrazem od planety. Já... nejpravděpodobnější hypotéza je taková, že satelit vysílá signál k planetě a my zachytáváme odraz. Kurva, omlouvám se. Vážně jsem si myslela...“

„Jste si jistá, Lainová?“

Tázavě povytáhla obočí, proč nesdílí její sklíčenost. „Co?“

„Satelit komunikuje s planetou,“ pospíšil si, „není to jen odraz nouzového signálu, je to něco delšího. Jiná zpráva jde na planetu, a jiná do zbytku vesmíru.“

„Ale je to ve smyčce, stejně jako...“ Umlkla. „Myslíte, že tam dole někdo je?“

„Kdo ví?“

„Ale oni nevysílají.“

„Kdo ví? Je to terraformovaný svět, ať si Vitasová říká, co chce. Byl stvořený pro život. A i kdyby ten satelit nebyl dneska už ničím jiným než voláním o pomoc, jestli ten svět osídlili lidmi... Je možné, že jsou to divoši. Možná nemají technologii, aby mohli přijímat nebo vysílat, ale možná tam stále jsou... na světě vytvořeném speciálně pro lidi.“

Náhle vstala. „Zajdu pro Guyena.“

Krátce se na ni zadíval. *Opravdu to bylo to první, co tě napadlo?* Ale rezignovaně přikývl a ona ho zanechala novému signálu a dumání nad tím, co znamená.

K jeho obrovskému překvapení mu řešení netrvalo nijak dlouho.

„Co je to?“ vyzvídal Guyen. Novina přilákala nejenom jeho, ale i většínu základní posádky.

„Řada matematických úloh,“ řekl jim všem Holsten. „Trvalo mi to tak dlouho, protože jsem očekával něco... komplikovanějšího, něco, co by obsahovalo informaci. Jako nouzový signál. Ale je to matematika.“

„Zvláštní matematika,“ poznamenala Lainová a podívala se na přepis. „Sekvence jsou stále složitější, ale postupují po krocích od prvotních principů, od základních sekvencí.“ Mračila se. „Je to jako... Masone, neříkal jste předtím něco o pátracích stanicích mimo Sluneční soustavu...?“

„Ano, je to test,“ souhlasil Holsten. „Inteligenční test.“

„Ale říkal jste, že signál je zaměřený na planetu,“ připomněl Karst.

„Což vyvolává spoustu otázek,“ reagoval Holsten a pokrčil rameny. „Tohle je nesmírně stará technologie. Nejstarší fungující technologie, jakou kdy někdo objevil. Co vidíme, může být jen důsledek selhání, chyby. Ale máte pravdu, nutí to k zamyšlení.“

„Nebo to tak není,“ pronesla Lainová suše. Když na ni ostatní zůstali civět, pokračovala jízlivým tónem: „Copak jsem tady jediná, komu to myslí? Hele, Masone, jak dlouho se snažíte, aby si vás ta věc všimla? Během přiblížování k planetě jsme obletěli hvězdu, a vy stále nic nemáte. Teď tedy říkáte, že to k planetě vysílá nějaký matematický test?“

„Ano, ale...“

„Tak pošlete řešení,“ navrhla.

Holsten si ji dlouze změřil a pak střelil pohledem po Guyenovi. „Nevíme, co...“

„Udělejte to,“ nařídil mu Guyen.

Holsten si pečlivě zobrazil matematické úlohy, které shromáždil. Ta první zadání snadno zodpověděl sám, další s pomocí počítače. Předtím

už dlouhé hodiny posílal ke vzdálenému satelitu prosebné signály, proto teď bylo snadné namísto toho vyslat řadu čísel.

Celá základní posádka napjatě čekala. Signálu trvalo dosažení cíle sedm minut a několik vteřin. Bylo slyšet přešlapování. Karst křupal klouby na prstech. Jeden z vědeckého týmu si odkašlal.

Necelých patnáct minut po odeslání signálu nouzové vysílání ustalo.

2.4 Chudí příbuzní

Národ Portie jsou rození průzkumníci. Jsou to aktivní masožravci s mnohem náročnějším metabolismem, než měli jejich předkové, proto pokud se jich v jednom lovišti vyskytuje větší množství, brzy je vyčerpají. Tradičně se jejich rodiny často dělí; nejslabší samičky s několika málo přáteli odcházejí, aby založily nová hnízda. K takovým diasporám dochází pravidelně, a přestože kladou mnohem méně vajíček než jejich předkové, péče o potomstvo je mnohem nižší než u lidí a úmrtnost mláďat zůstává vysoká, expanduje populace druhu neuvěřitelným způsobem. S každou rozdělenou rodinou víc a víc zabydlují svůj svět.

Portiina expedice je ale něco jiného. Nehledá vhodné místo pro založení hnízda a má domov, do kterého se chce podle plánu vrátit. Myslí na něj a mluví o něm jako o Velikém Hnízdu u Západního oceánu. Žije v něm několik stovek jedinců jejího druhu. Mnoho z nich patří k jejím blízkým či vzdálenějším příbuzným. Základní domestikace mšic a jejich chov umožnily Velikému Hnízdu vyrůst do neobvyklých rozměrů bez nedostatku, který by urychloval migraci či jeho opuštění.

Během několika generací se společenská struktura Velikého Hnízda exponenciálně zkomplikovala. Byly navázány styky s dalšími hnízdy, z nichž každé mělo svůj způsob výživy většího počtu jedinců. Existoval také určitý váhavý obchod. Někdy se jednalo o potravu, ale většinou šlo o vědomosti. Národ Portie byl vždy zvědavý, co je na nejzazších hranicích jejich světa.

Proto je teď Portia na cestě a sleduje stopy příběhů, zkazek a zpráv z doslechu. Byla *vyslána*.

Trojice se dostává na obsazené teritorium. Znamení jsou nepřehlédnutelná – nejenom pravidelně udržované pavučinové mosty a lana mezi stromy, ale značky a uspořádání v okolí už na pohled a podle pachu potvrzují, že toto loviště je zabrané.

Přesně tohle Portia hledala.

Když cestovatelé vyšplhali co nejvýš, mohli vidět, že k severu se charakter původně nekonečného lesa dramaticky mění. Příkrov korun řídně, rozestupuje se a odhaluje méně zarostlé plochy. Stromy rostou

i dále, ale jsou to jiné druhy a jsou pravidelně rozmístěné, z jejich pohledu nápadně uměle. Tohle si přišli prohlédnout. Mohli tenhle malý rodinný rajón obejít a jen se dívat. Ale Portiin plán – postup krok za krokem, který vymyslela od začátku jejich cesty až po její úspěšný závěr – po ní vyžadoval shromažďování informací. Pro její předky by to znamenalo namáhavě pozorovat. Pro ni vyptat se místních.

Postupují opatrně a neskrývají se. Existuje reálná možnost, že je místní obyvatelé vyženou, ale Portia se dokáže vcítit do jejich situace a zvážit, jak by se vůči vetřelci chovala ona. Je natolik schopná posoudit různé varianty, aby věděla, že agresivní nebo skrytý příchod zvýší možnost nepřátelského přijetí.

A opravdu. Místní jsou natolik bystří, že si příchozích rychle všimnou, a natolik zvědaví, že o sobě dají už zdaleka vědět a signalizují Portii a jejím druhům, že mohou přijít blíž. Je jich sedm, pět samiček a dva samečci, a mezi dvěma stromy mají zavěšenou úhlednou pavučinu, obklopenou množstvím nástražných lan, která je varují před příliš drzími návštěvníky. V jeslích je zavěeno hejno nejméně dvou tuctů mláďat různého věku. Okamžitě po vylíhnutí umějí lézt, chytat kořist a bez učení zvládají řadu úkolů a dovedností. Nanejvýš tři nebo čtyři z nich se dožijí dospělosti. Portiin druh neprochází v mládí stadiem, kdy je závislý na matce, a proto chybí i průvodní mateřské pouto. Ti, kteří přežijí, budou nejsilnější, nejinteligentnější a nejschopnější vzájemných vztahů v rámci druhu.

Semaforový jazyk makadel umožňuje při dobré viditelnosti komunikaci na vzdálenost míle, ale pro složitější rozhovor se nehodí. Mnohem delikátnější krokově-vibrační řeč se zemí ani větvemi nenese příliš daleko. Aby bylo možné zajistit volnou a přesnou výměnu názorů, upřede jedna z místních samiček pavučinu mezi několika stromy. Je natolik velká, že každý může zaujmout místo několik stop od mnoha jejích kotevních bodů a sledovat konverzaci. Jedna z místních vlezle na pavučinu a Portia se k ní na pozvání připojí.

Přinášíme pozdravy z Velikého Hnízda u Západního oceánu, začne Portia. Chce tím říct, že jsou jen tři, ale mají přátele. Putovali jsme dlouho a viděli jsme mnoho věcí. Protože informace je často sama o sobě dobrým zbožím.

Místní jsou stále nedůvěřiví. Hovoří za ně největší samička, která se v pavučině chvěje a kmitá nohama. Říká: *Co máte v úmyslu? Tady pro vás není místo.*

Nechceme lovit, odpovídá Portia. Nepřišli jsme se usadit. Brzy se vrátíme do Velikého Hnízda. Doneslo se nám... pomocí vibrací a drnkání do napja-

tých vláken naprosto jasně vysvětluje pojem. Jsou přirozeně uzpůsobeni myslet v termínech informací přenášených na dálku. *Zajímá nás země ležící za vaší zemí.*

Místní zneklidní. *Tam není radno putovat, říká jejich vůdkyně.*

Pokud je tomu tak, pak to je to, co jsme přišli zjistit. Řeknete nám, co víte?

Další neklid, a Portia si uvědomuje, že její mentální mapa toho, co se děje, musí mít trhlinu, protože si nedokáže vysvětlit jejich reakci.

Vůdkyně se ale snaží ukázat, že má pro strach uděláno. *Proč bychom měli?*

Až se budeme vracet, začneme vyprávět. Nebo máme Vědomost na výměnu.

Pro pavouky jsou prosté vyprávění a „Vědomost“ dva významně odlišné dorozumívací prostředky.

Místní se na pokyn své vůdkyně stáhnou ze sítě, shluknou se a několika očima sledují nově příchozí. Opatrně kmitají a podupávají nohama, aby se jejich rozhovor nedonesl k návštěvníkům. Portia také sestoupí a její společníci se k ní připojí.

Bianca nemá žádné nápady kromě toho, že se vrhne na vůdčí samičku, která je znatelně větší. Sameček ale Portii překvapí.

Mají strach, prohlásí. Ať je před námi cokoli, bojí se, že to můžeme vyrušit a ono se to na ně vrhne.

Je přirozené, že sameček myslí na strach, řekne si Portia. Ale souhlasí s ním, proto je zjištění pravdy o cíli jejich cesty ještě důležitější.

Nakonec se místní vrátí na pavučinu a vyjednávání pokračuje. *Ukažte nám svou Vědomost, vyzve je vůdkyně.*

Portia dá pokyn Biance, která sejme ze zadečku jednu krotkou mšici a ukáže ji překvapeným místním. Vydojí ze zvířátka sladkou šťávu a Portia ji zabalí a položí těžký sladký balíček doprostřed sítě.

Jakmile místní ochutnají a jakmile pochopí, jak Portia ovládá zvířata, jsou víc než ochotni uzavřít nějakou dohodu. Cena nezávislého zdroje potravy je jim okamžitě zřejmá, zvláště vzhledem k tajemným severním sousedům, kteří možná už brzy ohroží jejich loviště.

Kolik z nich směníte? ptá se vůdkyně místních a stěží potlačuje dychtivost.

Dvě z těchto zvířat máme pro ty, kteří nám podrobně řeknou, co leží za vaší zemí, nabízí Portia a ví, že tohle není to, co si místní doopravdy přejí směnit. Máme také vajíčka, ale chov a péče o tahle zvířata vyžadují zkušenosti, jinak zemřou mladá, a vy nebudete mít nic.

Probíhá naléhavá výměna mezi vedoucí samičkou a ostatními a Portia zachytává na síti její fragmenty. Jsou příliš vzrušení, a nejsou opatrní. *Říkalas, že směníte? naléhá velická samička.*

Ano, můžeme tuto Vědomost směnit, ale na oplátku budeme chtít víc. Portia nemá na mysli učení, ale něco hlubšího – jedno z tajemství přetrvávajícího úspěchu jejího rodu.

Samotný nanovirus při svém přepisu podléhá variacím. Byl tak stvořený proto, aby tvůrčím způsobem dosáhl svého účelu: pozdvihnout hostitele na úroveň inteligence nastavenou jeho tvůrci, a jakmile toho bude dosaženo, ukončit další podporu. Jeho tvůrci do něho vložili tuto pojistku proto, aby se jejich chráněnci nevyvinuli v nadlidské opičí bohy.

Hostiteli viru měli být primáti, proto konečného stadia, na které byl naprogramován, nemohla *Portia labiata* nikdy dosáhnout. Virus tedy mutoval a mutoval v rámci svého vnitřního hledání, jak dosáhnout nedosažitelného cíle, výsledku, který ospravedlňoval všechny představitelné prostředky.

Úspěšnější varianty vedly k úspěšnějším hostitelům, kteří zase dál předávali nejlépe zmutovanou infekci. Z mikroskopického úhlu pohledu nanoviru byla Portia a všechny ostatní nakažené druhy na planetě pouhými vektory pro pokračující přenos vyvíjejících se genů viru.

Kdysi dávno v evoluční historii Portie byl sociální vývoj jejího druhu nesmírně urychlený sérií mutací panujících infekce. Virus začal přepisovat naučené chování do genomu spermií a vajíčka, měnil získané memy v geneticky dědičné chování. Ekonomické, nuceně vyvinuté mozky Portiina druhu sdílejí mezi sebou víc strukturální logiky než mozky lidské, jejichž vývoj byl dílem náhody. Mentální dráhy je možné opsat, redukovat na genetickou informaci, rozbalit v mláděti a zapsat jako instinktivní vědomost – někdy jako konkrétní dovednost a svalovou paměť, ale častěji jako část znalosti, zprvu neurčité kvůli chybějícímu kontextu, kterou si mládě během počátečních období života pomalu vybavuje.

Proces byl nejdřív postupný, nedokonalý, někdy fatální, ale s každou generací spolehlivější, podle toho, jak přežívaly výkonnější formy viru. Portia se velkou část života učila, ale s některými schopnostmi se už narodila, nebo se projevíly během dospívání. Stejně jako všichni čerstvě vylíhnutí pavouci umějí lovit, lézt, skákat a spřádat, dostala k tomu Portia do vínku schopnost okamžitého chápání jazyka a přístup k útržkům životů svých předků.

To už je teď dávná historie, schopnost, kterou národ Portie měl ještě dřív, než začaly jeho dějiny. Ovšem mnohem později se naučili využívat posílené schopnosti nanoviru stejně, jako virus využíval je.